

**Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Τ.Ε.Δ.Κ.
Νομικά Κείμενα**

**Έκδοση: Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α.
ΑΘΗΝΑ, 1991**

**Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Τ.Ε.Δ.Κ.
Νομικά Κείμενα**

**Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Τ.Ε.Δ.Κ.
Νομικά Κείμενα**

**Έκδοση: Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α.
ΑΘΗΝΑ, 1991**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
I.ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	9
Α.Συγκρότηση, Δομή, Λειτουργεία, Πόροι ΚΕΔΚΕ-ΤΕΔΚ	11
1. Π.Δ. 197/1978	11
2. Ν. 1878/1990 (άρθρο 2)	24
3. Απόφαση Υπ. Εσ. 55327/30.11.1989	24
4. Εγκύκλιος Υπ. Εσ. 65/13.11.1990	25
Β.Επιχειρηματική Δραστηριότητα ΚΕΔΚΕ-ΤΕΔΚ	31
1. Ν. 1416/1984 (άρθρο 69)	31
2. Ν. 1832/1989 (άρθρο 20 παρ. 7)	32
3. Π.Δ. 250/1989 (άρθρο μόνο παρ. 4)	32
4. Εγκύκλιος Υπ. Εσ. 85050/29.11.1984	32
II.ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ	37
1. Α.Π.28/1990 (Ολομ.)	39
2. ΣτΕ 2496/1981 (Τμ.Γ')	41
III.ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	43
Α.Γνωμοδότηση Νομικού Συμβούλου Υπ. Εσ.	45
Β.Γνωμοδοτήσεις Νομικού Συμβούλου ΚΕΔΚΕ	46
1. Συμμετοχή ή μη στην εκπροσώπηση και διαδικασία εκλογής των οργάνων των ΤΕΔΚ και εκπροσώπων των Αναπτυξιακών Συνδέσμων	46
2. Λειτουργία της ΚΕΔΚΕ και των ΤΕΔΚ από 1.1.1991 μέχρι και την ανάδειξη των νέων οργάνων	47
3. Νόμιμος Λειτουργία των Συλλογικών Οργάνων χωρίς τη συμμετοχή των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέχρι της υποδείξεως τούτων	49
4. Υπογραφή χρηματικών ενταλμάτων. Δικαίωμα μετάβασης αρμοδιο- τήτων που αφορούν την υπογραφή των εγγράφων	51
5. Δυνατότητα ίδρυσης επιχειρήσεων από ΚΕΔΚΕ	51
Γ.Γνωμοδοτήσεις της Νομικής Υπηρεσίας της ΕΕΤΑΑ	53
1. Διοίκηση του νομικού προσώπου της ΚΕΔΚΕ από το διάστημα της	

εγκατάστασης των νέων δημοτικών αρχών μέχρι την εκλογή του νέου Διοικητικού Συμβουλίου αυτής	53
2. Δυνατότητα σύστασης Συνδέσμου από ΤΕΔΚ	55
3. Καθεστώς αποδοχών προσωπικού της ΚΕΔΚΕ	56
4. Εφαρμοστέο δίκαιο για την εκπόνηση μελετών, εκτέλεση έργων ή την προμήθεια υλικών από τις ΤΕΔΚ	58
5. Πρόσληψη προσωπικού ΤΕΔΚ	62
IV.ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	65
Ενημερωτικό σημείωμα και προτάσεις για την καταστατική στήριξη των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που ορίζονται από ΚΕΔΚΕ και ΤΕΔΚ στα διάφορα συλλογικά όργανα της κεντρικής και αποκεντρωμένης Διοίκησης (Διοικητικά Συμβούλια, ΝΠΔΔ, Εται- ριών Κοινής Ωφελείας, Νοσοκομείων, σε Επιτροπές κ.ο.κ.)	67

I. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Α. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΠΟΡΟΙ ΚΕΔΚΕ-ΤΕΔΚ

1. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ υπ' αριθ. 197 της 14/29 Μαρτ. 1978 (ΦΕΚ Α' 43)

Περί κωδικοποίησης εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής ενώσεως των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος.

Έχοντες υπ' όψει:

1. Τας διατάξεις του άρθρου 12 του Νόμου 215/1975 «περί επαναφοράς εν ισχύι του Ν. Δ/τος 2189/1952 περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος, ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη μέχρι 20ής Απριλίου 1967, τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως ενίων διατάξεων αυτού, ως και καταργήσεως συναφών διατάξεων».

2. Την υπ' αριθ. 99685/19-12-1977 κοινήν απόφασιν του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, περί μεταβιβάσεως αρμοδιοτήτων εις τον Υφυπουργόν Εσωτερικών, προτάσει του επί των Εσωτερικών Υφυπουργού, αποφασίζομεν:

Άρθρον μόνον.

Κωδικοποιούνται εις ενιαίον κείμενον νόμου αι διατάξεις του, επαναφερθέντος εν ισχύι δυνάμει του άρθρου 1 του Ν. 215/1975, Ν.Δ. 2189/1952 «περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής τοιαύτης των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος, ως ετροποποιήθησαν, συνεπληρώθησαν και αντικατεστάθησαν δι' ενίων διατάξεων των κάτωθι νόμων και νομοθετικών διαταγμάτων:

α) Ν.Δ. 3033/1954 «περί των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων» (άρθρον 77).

β) Ν.Δ. 3388/1955 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Ν.Δ.

3033/1954 «περί των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων» και άλλων τινών διατάξεων (άρθρον 16).

γ) Ν.Δ. 3777/1957 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων της νομοθεσίας, περί των προσόδων των δήμων και κοινοτήτων και του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος» (άρθρον 9).

δ) Ν.Δ. 3968/1959 «περί τροποποιήσεως του Ν.Δ. 2189/1952, αφορώντος εις τας τοπικάς ενώσεις και την κεντρικήν τιοαύτην των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» (άρθρον μόνον).

ε) Ν.Δ. 4260/1962 «περί ρυθμίσεως θεμάτων αφορώντων εις την Γενικήν Διεύθυνσιν Διοικήσεως του υπουργείου Εσωτερικών» (άρθρον 73).

στ) Ν. 4337/1964 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων της περί εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών αρχών νομοθεσίας» (άρθρον 19).

ζ) Α.Ν. 477/1968 «περί συστάσεως ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» (άρθρ. 5 παρ. 2 έως και 9, 6 παρ. 7, 8).

η) Ν. 215/1975 «περί επαναφοράς εν ισχύι του Ν.Δ. 2189/1952 περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη μέχρι της 20ής Απριλίου 1967, τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως ενίων διατάξεων αυτού, ως και καταργήσεως συναφών διατάξεων», (άρθρα 1 έως 7).

θ) Ν. 715/1977 «περί αντικαταστάσεως του άρθρου 10 του Ν.Δ. 2189/1952 «περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής τιοαύτης των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος», έχουσαι ούτω:

ΤΟΠΙΚΑΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΣΤΑΣΙΣ-ΣΚΟΠΟΙ-ΠΟΡΟΙ

Άρθρον 1.

(Άρθρον 1 Ν.Δ. 2189/1952)

Σύστασις, όνομα και έδρα.

1. Διά την μονιμωτέραν και οργανωμένην συνεργασίαν των δήμων και κοινοτήτων προς πραγματοποίησιν των κοινών αυτών σκοπών συνιστώνται:

α) Τοπικάί κατά περιφέρειαν νομού ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, εις ας συμμετέχουν υποχρεωτικώς, ως μέλη άπαντες οι δήμοι, αι κοινότητες

και οι σύνδεσμοι κοινοτήτων εκάστου νομού διά των νομίμων εκπροσώπων των.

β) Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος, εις ην συμμετέχουν υποχρεωτικώς άπασαι αι τοπικαί ενώσεις δήμων και κοινοτήτων του Κράτους διά των νομίμων εκπροσώπων των.

2. Εκάστη κατά νομόν συνιστωμένη τοπική ένωση φέρει την επωνυμίαν «Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων», συμπληρουμένην διά του ονόματος του οικείου νομού, η δε Κεντρική Ένωση ονομάζεται «Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος».

3. Αι ανωτέρω κατά νομόν τοπικαί ενώσεις και η κεντρική τοιαύτη είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, αναγνωριζόμεναι ως τοιαύτα διά του παρόντος νόμου και υπαγόμεναι υπό την εποπτείαν του Υπουργού των Εσωτερικών.

4. Έδρα εκάστης κατά νομόν τοπικής ενώσεως είναι η πρωτεύουσα του οικείου νομού, της δε κεντρικής τοιαύτης αι Αθήναι.

Άρθρον 2.

(Άρθρον 2 Ν.Δ. 2189/1952)

Σκοποί.

Αι κατά νομόν τοπικαί ενώσεις και η εκ τούτων προερχομένη Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος σκοπούν την προαγωγήν της δημοτικής και κοινοτικής διοικήσεως, την έρευναν και μελέτην δημοτικών και κοινοτικών ζητημάτων, την υποβοήθησιν της μεταξύ των οργανισμών τούτων συνεργασίας και την συγκέντρωσιν και παροχήν στοιχείων και πληροφοριών επί γενικών ή ειδικών αυτών ζητημάτων. Ειδικώτερον η Κεντρική Ένωση διατυπώνει τας απόψεις αυτής επί των αφορώντων τους δήμους και τας κοινότητας νομοσχεδίων, συνεργάζεται μετά των τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων προς επίλυσιν γενικών ζητημάτων και εκδίδει δελτίον περί των αποτελεσμάτων της δημοτικής και κοινοτικής δραστηριότητος ή και ετέρων θεμάτων αφορώντων την τοπικήν αυτοδιοίκησιν. Προς τον σκοπόν τούτον εκχωρείται εις την Κεντρικήν Ένωσην Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, ο εις το δημόσιον περιελθών μετά την κατάργησιν της Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος τίτλος του περιοδικού «Επιθεώρησις Τοπικής Αυτοδιοικήσεως».

(Άρθρον 3 Ν.Δ. 2189/1952,

άρθρον 77 Ν.Δ. 3033/1954, άρθρον 5 παρ. 1 Ν. 215/1975)

Πόροι.

Άρθρ. 3. «Οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων και η κεντρική

ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας έχουν τους εξής πόρους:

α) Τις εισφορές των μελών τους, δήμων και κοινοτήτων, που πραγματοποιούν ετήσια τακτικά έσοδα πάνω από πεντακόσιες χιλιάδες δραχμές. Οι εισφορές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών σε ποσοστό $\frac{1}{2}\%$ μέχρι 1% επί των τακτικών εσόδων του προτελευταίου έτους που αφορά ο προϋπολογισμός. Η εισφορά εγγράφεται ως υποχρεωτική στους προϋπολογισμούς των υπόχρεων οργανισμών. Από το παραπάνω ποσοστό 70% εισάγεται απευθείας από τους ταμίες σε ειδικό λογαριασμό του ταμείου παρακαταθηκών και δανείων της έδρας του νομού με τον τίτλο «έσοδα τοπικής ένωσης» και αποτελεί περιουσία και έσοδο αυτοτελούς διαχείρισης της αντίστοιχης τοπικής ένωσης. Το υπόλοιπο ποσοστό 30% αποστέλλεται απευθείας στο κεντρικό κατάστημα του ταμείου παρακαταθηκών και δανείων και εισάγεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό με τον τίτλο «έσοδα κεντρικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδας» και αποτελεί περιουσία και έσοδο αυτοτελούς διαχείρισης αυτής.

Αν ο υπόχρεος δήμος ή κοινότητα δεν αποδώσει την παραπάνω εισφορά μέχρι τη λήξη της χρήσης, επιτρέπεται η παρακράτηση και απόδοσή της με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από πρόταση της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων και της κεντρικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας και εισήγηση του αρμόδιου νομάρχη, από την τακτική οικονομική ενίσχυση που δικαιούται ο δήμος ή η κοινότητα, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους.

β) Τα έσοδα από συνδρομές του δελτίου που εκδίδει η κεντρική ένωση ή τα έσοδα άλλων όμοιων εκδόσεων.

γ) Τα έσοδα από ενισχύσεις, επιχορηγήσεις, δωρεές, εισφορές και κρατήσεις.

δ) Τα έσοδα από επιχειρήσεις και διαφημίσεις».

Το άρθρ. 3 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. Γ άρθρ. 70 Νόμ. 1416/18-21 Φεβρ. 1984 (ΦΕΚ Α' 18).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΕΝΩΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'
ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρον 4.

(Άρθρον 4 Ν.Δ. 2189/1952)

Μέλη τοπικών ενώσεων. Διοικούσα επιτροπή.

1. Εκάστη κατά νομόν τοπική ένωσις δήμων και κοινοτήτων αποτελεί-

ται από πάντας τους δήμους, τας κοινότητας και τους συνδέσμους κοινοτήτων του νομού και διοικείται υπό επιτροπής εξ εννέα μελών, εξ ων τέσσαρα εκπροσωπούν τους δήμους, τέσσαρα τας κοινότητας και εν τους συνδέσμους κοινοτήτων. Ούτοι εκλέγονται υπό γενικής συνελεύσεως πάντων των εκπροσώπων των δήμων, κοινοτήτων και συνδέσμων δήμων ή κοινοτήτων, κατά τας διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του παρόντος, πλην του δημάρχου της πρωτεύουσας του νομού «ή του υπ' αυτού οριζομένου βοηθού δημάρχου» όντος αυτοδικαίως μέλους της διοικούσης επιτροπής. Ειδικότερον ως προς την τοπικήν ένωσιν του νομού Αττικής εκλέγονται ως μέλη της διοικούσης επιτροπής πέντε εκπρόσωποι των δήμων, πέντε των κοινοτήτων και εις των συνδέσμων κοινοτήτων, εφ' όσον υφίστανται τοιούτοι.

Η μέσα στα εισαγωγικά φράση προστέθηκε από το άρθρ. 46 Νόμ. 1080/20-22 Οκτ. 1980, ΦΕΚ Α' 246.

2. Εις νομούς ένθα δεν υφίστανται εν ενεργεία σύνδεσμοι κοινοτήτων δεν εκπροσωπούνται ούτοι παρά τη τοπική ένώσει, του αριθμού των μελών της διοικούσης επιτροπής ταύτης περιοριζόμενου κατά εν.

Άρθρον 5.

(Άρθρον 5 Ν.Δ. 2189/1952)

Μέλη διοικούσης επιτροπής και θητεία αυτών.

1. Μέλη της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως είναι:

α) ως εκπρόσωποι των δήμων, δήμαρχοι, β) ως εκπρόσωποι των κοινοτήτων, πρόεδροι κοινοτήτων και κοινοτικοί σύμβουλοι, γ) ως εκπρόσωποι των συνδέσμων κοινοτήτων, μέλη συμβουλίου συνδέσμων κοινοτήτων. Εις νομούς ένθα δεν υφίστανται τέσσαρες ή πλείονες δήμοι, εκπρόσωποι των δήμων παρά τη διοίκουση επιτροπή της τοπικής ενώσεως είναι: α) εάν υφίσταται εις μόνον δήμος, ο δήμαρχος αυτοδικαίως και τρεις δημοτικοί σύμβουλοι, οριζόμενοι δι' αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, β) εάν υφίστανται δύο δήμοι, οι δύο δήμαρχοι αυτοδικαίως και ανά εις δημοτικός σύμβουλος εξ εκάστου δήμου, οριζόμενοι ως άνω και γ) εάν υφίστανται τρεις δήμοι, οι τρεις δήμαρχοι αυτοδικαίως και εις δημοτικός σύμβουλος εκ του δήμου της έδρας του νομού, οριζόμενος ως άνω.

2. Η θητεία των μελών της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως ακολουθεί την δημοτικήν περίοδον.

Άρθρον 6.

(Άρθρον 6 Ν.Δ. 2189/1952)

Εκπρόσωποι δημοτικών και κοινοτικών αρχών
εις γενικήν συνέλευσιν τοπικών ενώσεων.

1. Εντός δύο μηνών το βραδύτερον από της εγκαταστάσεως των νέων δημοτικών ή κοινοτικών αρχών, τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια ή τα συμβούλια των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, δι' αποφάσεως αυτών ορίζουν τον εκπρόσωπόν των εις την κατά το άρθρ. 7 παρ. 1 γενικήν συνέλευσιν της τοπικής ενώσεως του νομού. Εκπρόσωποι εκάστου δήμου ή κοινότητος ή συνδέσμου κοινοτήτων παρά τη γενική συνελεύσει δύνανται να είναι οι εκλέξιμοι κατά τας διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 1 ως μέλη της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως.

2. Αι αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και των τοιούτων των συνδέσμων κοινοτήτων περί ορισμού των ανωτέρω εκπροσώπων, ανακοινούνται αμελλητί εις τον νομάρχη, όστις επιλύει και τα αναφερόμενα σχετικά ζητήματα.

Άρθρον 7

(Άρθρα 7 και 8 Ν.Δ. 2189/1952)

Γενική Συνέλευσις. Εκλογή διοικούσης επιτροπής τοπικών ενώσεων.

1. Εντός μηνός από της εκπολής της κατά το άρθρον 6 παρ. 1 διμήνου προθεσμίας, ο δήμαρχος της πρωτεύουσας του νομού διά προκηρύξεως αυτού καλεί τους ορισθέντας κατά τα άνω εκπροσώπους παρά τη τοπική ενώσει εις ημέραν παρ' αυτού οριζομένην, διά την συγκρότησιν γενικής συνελεύσεως προς εκλογήν της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως και συζήτησιν γενικής φύσεως θεμάτων τοπικής αυτοδιοικήσεως.

2. Πας εκπρόσωπος δήμου, κοινότητος ή συνδέσμου κοινοτήτων επιθυμών να εκλεγή μέλος της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως, υποβάλλει περί τούτου δήλωσιν εις τον νομάρχην τρεις τουλάχιστον ημέρας προ της ορισθείσης διά την διεξαγωγήν της γενικής συνελεύσεως. Δύνανται επίσης να είναι υποψήφιοι και οι προταθέντες υπό πέντε τουλάχιστον εκπροσώπων, της προτάσεως αυτών κατατιθεμένης εις τον νομάρχην ως άνω.

3. Η εκλογή των μελών της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως γίνεται διά μυστικής διά ψηφοδελτίων ψηφοφορίας, εκλεγέντες δε θεωρούνται οι κατά ταύτην σχετικώς πλειοψηφήσαντες. Εν περιπτώσει ισοψηφίας μεταξύ εκπροσώπων της αυτής κατηγορίας οργανισμού δήμων, κοινοτήτων και συνδέσμων δήμων ή κοινοτήτων, προτιμάται ο εκπρόσωπος της

μη αναδειξάσης εκπρόσωπον επαρχίας παρά τη διοίκουση επιτροπή της τοπικής ενώσεως και εάν πάσαι ανέδειξαν τοιούτους ενεργείται κλήρωσις παρά του προέδρου της συνελεύσεως, και εν τη αυτή συνεδρία.

Άρθρον 8.

(Άρθρον 9 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον μόνον παρ. 3 Ν.Δ.,
3968/1959 και άρθρον 3 Ν. 215/1976)

Εκλογή προεδρείου διοικούσης επιτροπής.

Προσωρινή άσκησις αρμοδιοτήτων προέδρου των τοπικών ενώσεων.

1. Μετά την κατά τα άνω εκλογήν τα μέλη της διοικούσης επιτροπής εκάστης τοπικής ενώσεως συνέρχονται εν τη έδρα της τοπικής ενώσεως, τη προσκλήσει και υπό την προεδρίαν του δημάρχου της πρωτεύουσας του νομού και εκλέγουν μεταξύ αυτών τον πρόεδρον, αντιπρόεδρον και γραμματέα της διοικούσης επιτροπής. Κατά την αυτήν συνεδρίαν εκλέγονται μεταξύ των μελών της επιτροπής και ανά εν μέλος εκ των εκπροσώπων α) των δήμων, β) των κοινοτήτων ή των συνδέσμων δήμων ή κοινοτήτων, ως αντιπρόσωποι της τοπικής ενώσεως εις την γενικήν συνέλευσιν των μελών της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος. Προκειμένου δε περί της τοπικής ενώσεως Αττικής, ως τοιούτος εκπρόσωπος παρά τη γενική συνελεύσει των μελών της κεντρικής ενώσεως, εκλέγονται δύο διά την αντιπροσώπευσιν των δήμων και δύο διά την αντιπροσώπευσιν των κοινοτήτων ή συνδέσμων δήμων ή κοινοτήτων.

2. Μέχρι της αναδείξεως των προέδρων των τοπικών ενώσεων ασκεί τας αρμοδιότητας του προέδρου, καθ' όσον αφορά την διεξαγωγήν της τρεχούσης υπηρεσίας και την υπογραφήν των ενταλμάτων πληρωμών των αμοιβών του προσωπικού και των κατά τον εγκεκριμένον προϋπολογισμόν υποχρεωτικών δαπανών, ο υπηρεσιακός προϊστάμενος αυτών.

Άρθρον 9.

(Άρθρον 10 Ν.Δ. 2189/1952,
άρθρον 73 Ν.Δ. 4260/1962, άρθρον 2 Ν. 215/1975 και άρθρον 1 Ν. 715/1977).

Κατάστημα-Προσωπικόν τοπικών ενώσεων.

(Καταργήθηκε από το δεύτερο εδάφιο παρ. 3, άρθρ. 29, Νομ. 1832/16-17 Φεβρ. 1989 (ΦΕΚ Α' 54)).

Άρθρον 10.

(Άρθρον 11 Ν.Δ. 2189/1952)

Συνεδριάσις διοικούσης επιτροπής.

Η Διοικούσα επιτροπή της τοπικής ενώσεως συνέρχεται άπαξ του μηνός

ή όταν παρίσταται ανάγκη προς τούτο διά την μελέτην, συζήτησιν και λήψιν αποφάσεων επί απασχολούντων τους δήμους και τας κοινότητας ζητημάτων και συνεργάζεται επί τούτων μετά της εν Αθήναις Κεντρικής Ενώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άρθρον 11.

(Άρθρον 12 παρ. 1 και 13 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον μόνον παρ. 1 Ν.Δ. 3968/1959 και άρθρον 19 παρ. 1 Ν. 4337/1964).

Εκλογή συμβουλίου Κεντρικής Ενώσεως.

1. Τον τέταρτον μήνα από της εγκαταστάσεως των νέων δημοτικών και κοινοτικών αρχών οι κατά το άρθρον 8 παρ. 1 του παρόντος εκλεγέντες αντιπρόσωποι των τοπικών ενώσεων παρά τη κεντρική τοιαύτη συνέρχονται εις γενικήν συνέλευσιν εν Αθήναις και εκλέγουν διά μυστικής διά ψηφοδελτίων ψηφοφορίας μεταξύ αυτών το συμβούλιον της κεντρικής ενώσεως δήμων και κοινοτήτων.

2. Οι αντιπρόσωποι των τοπικών ενώσεων συγκαλούνται εις γενικήν συνέλευσιν διά προσκλήσεως οριζούσης τον τόπον και τον χρόνον της συνελεύσεως. Την πρόσκλησιν απευθύνει ο δήμαρχος Αθηναίων, όστις και προεδρεύει της συνελεύσεως.

3. Το διοικητικόν συμβούλιον της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος αποτελείται εξ είκοσι δύο μελών, εκ των οποίων δέκα εκλέγονται μεταξύ των αντιπροσώπων των δήμων, δέκα μεταξύ των αντιπροσώπων των κοινοτήτων και δύο μεταξύ των αντιπροσώπων των συνδέσμων κοινοτήτων. Η εκλογή των αντιπροσώπων των δήμων και κοινοτήτων γίνεται κατά διαμερίσματα της χώρας, ως κατωτέρω ορίζονται ταύτα, μεταξύ των αντιπροσώπων των τοπικών ενώσεων εκάστου διαμερίσματος, των δε συνδέσμων κοινοτήτων αδιακρίτως διαμερίσματος. Εκλεγέντες θεωρούνται εν εκάστη των κατηγοριών τούτων οι κατά σειράν λαβόντες περισσότερους ψήφους, αναπληρωματικοί δε οι μετ' αυτούς σχετικώς πλειοψηφίσαντες.

4. Πάντα τα τμήματα της χώρας (Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Θεσσαλία, Μακεδονία, Ήπειρος, Θράκη, Νήσοι Αιγαίου, Κρήτη, Δωδεκάνησος και Ιόνιοι Νήσοι) εκπροσωπούνται εις το συμβούλιον της Κεντρικής Ενώσεως ΔΚΕ διά δύο αντιπροσώπων, ήτοι ενός εκ των εκπροσώπων των δήμων και ενός εκ των τοιούτων των κοινοτήτων.

Άρθρον 12.

(Άρθρον 14 παρ. 2 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον μόνον παρ. 2 Ν.Δ. 3968/1959, άρθρον 19 παρ. 2 Ν. 4337/1964 και άρθρον 3 Ν. 215/1975).

Εκλογή προεδρείου και εκτελεστικής επιτροπής.

1. Μετά την κατά τα ανωτέρω εκλογήν του συμβουλίου της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων, συνέρχεται τούτο τη προσκλήσει και υπό την προεδρίαν του Δημάρχου Αθηναίων, όντος αυτοδικαίως προέδρου της Κεντρικής Ενώσεως, ως και του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής ταύτης και εκλέγει διά μυστικής διά ψηφοδελτίων ψηφοφορίας δύο αντιπροέδρους, ένα γενικόν γραμματέα και ένα έφορον εκ των μελών αυτού. Εκλέγονται επίσης και δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου, άτινα μετά του προέδρου και του γενικού γραμματέως του συμβουλίου αποτελούν την εκτελεστικήν επιτροπήν της Κεντρικής Ενώσεως.

2. Το συμβούλιον της ενώσεως διά κανονισμού ορίζει εντός των σκοπών αυτού τον τρόπον της εκτελέσεως των καθηκόντων του καθώς και τα καθήκοντα της εκτελεστικής επιτροπής.

Άρθρον 13.

(Άρθρον 15 παρ. 1 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον 73 παρ. 2 Ν.Δ. 4260/1962, άρθρον 5 παρ. 2 έως και 9 Α.Ν. 477/1968 και άρθρον 7 Ν. 215/1975).

Κατάστημα-Προσωπικόν.

Ι. Η κεντρική ένωσις δήμων και κοινοτήτων στεγάζεται εις το δημοτικόν κατάστημα του Δήμου Αθηναίων, εν ελλείψει δε επαρκούς χώρου εν αυτό εις μισθούμενα δι' αποφάσεως της εκτελεστικής επιτροπής ίδια γραφεία.

1. Οι κανονισμοί που συντάσσονται, σύμφωνα με το άρθρ. 14 του π.δ. 197/1978, είναι:

α) Ο εσωτερικός κανονισμός υπηρεσιών, με τον οποίο καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση, οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών και ο αριθμός των θέσεων εργασίας.

β) Ο κανονισμός προσωπικού, με τον οποίο καθορίζονται τα προσόντα, ο τρόπος πρόσληψης, οι όροι εργασίας του προσωπικού, ο τρόπος υπολογισμού των αποδοχών τους σε αντιστοιχεία με το μισθολόγιο των δημοτικών υπαλλήλων, το πειθαρχικό δίκαιο, τα σχετικά με τη λύση της εργασιακής σχέσης καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

γ) Ο κανονισμός διαχείρισης.

2. Το προσωπικό που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού τοποθετείται με απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής σε θέσεις που καθορίζονται από τον κανονισμό της περιπτ. α' της προηγούμενης παραγράφου.

3. Η εκτελεστική επιτροπή της ΚΕΔΚΕ αποφασίζει για την πλήρωση των θέσεων και το διορισμό προσωπικού κάθε κατηγορίας.

Οι παρ. 2-6, όπως είχαν συμπληρωθεί από τους Νομ. 1080/1980 και 1416/1984, αντικαταστάθηκαν με τις άνω παρ. 1-3, από την παρ. 1 άρθρ. 29 Νομ. 1832/16-17 Φεβρ. 1989 (ΦΕΚ Α' 54).

Σύμφωνα δε με την παρ. 2 άρθρ. 29 του αυτού ως άνω Νόμου οι παρ. 7, 8 και 9 αναριθμήθηκαν αντίστοιχα σε 4, 5 και 6.

4 (7). Το προσωπικόν της ενώσεως υπάγεται εις την υποχρεωτικήν ασφάλισιν του Ταμείου Ασφαλίσεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, εφαρμοζομένων αναλόγως των περί ασφαλίσεως των δημοτικών υπαλλήλων διατάξεων.

Η παρά τη Κεντρική Ενώσει προϋπηρεσία του προσωπικού της ενώσεως υφ' οιανδήποτε ιδιότητα διανυθείσα δύναται να αναγνωρισθή ως χρόνος ασφαλίσεως εξαγοραζομένη κατά τας οικείας διατάξεις.

5 (8). Το προσωπικόν της ενώσεως ως και τα μέλη της οικογενείας αυτού υπάγονται εις την ασφάλισιν του Κλάδου Ασθενείας των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων εφαρμοζομένων αναλόγως των επί δημοτικών υπαλλήλων ισχυουσών διατάξεων.

6 (9). Εις εξαιρετικές περιπτώσεις δύναται δι' αποφάσεως του διοικητικού συμβουλίου υποκειμένης εις την έγκρισιν του Υπουργού των Εσωτερικών, να ανατίθεται η μελέτη ζητημάτων αφορώντων εις την τοπικήν αυτοδιοίκησιν εις ειδικούς επιστήμονας ανεγνωρισμένου κύρους, αμειβομένους δι' ιδιαίτερας συμφωνίας, εις βάρος του προϋπολογισμού της ενώσεως.

Με το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 άρθρ. 29 Νομ. 1832/16-17 Φεβρ. 1989 (ΦΕΚ Α' 54), ορίστηκε ότι: Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου αυτού ως και οι διατάξεις της νέας αριθμουμένης παρ. 6 ισχύουν και για τις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων της αρμοδιότητος του Υπουργού Εσωτερικών ασκουμένης από το νομάρχη και της εκτελεστικής επιτροπής από τη διοικούσα επιτροπή της ΤΕΔΚ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 14.

(Άρθρον 16 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον 77 Ν.Δ. 3033/1954, άρθρον 6 παρ. 7 Α.Ν. 477/1968, άρθρον 7 Ν. 215/1975 και άρθρον 11 Π.Δ. 924/1976).

Κανονισμοί εσωτερικής λειτουργίας και οικονομικής διοικήσεως και διαχειρίσεως. Προληπτικός έλεγχος.

1. Αι διοικούσαι επιτροπαί των τοπικών ενώσεων ως και η εκτελεστική επιτροπή της Κεντρικής Ενώσεως συντάσσουν κανονισμούς περί της εσωτερικής λειτουργίας των υπηρεσιών των, ως και του τρόπου της οικονομικής διοικήσεως και διαχειρίσεως, οίτινες εγκρίνονται παρά του νομάρχου, προκειμένου περί τοπικής ενώσεως και παρά του Υπουργού των Εσωτερικών προκειμένου περί της Κεντρικής Ενώσεως.

2. Η ταμιακή υπηρεσία και η διαχείρισις των εσόδων και εξόδων της κεντρικής ενώσεως και των τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος ενεργείται υπό του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, παρ' ω κατατίθενται τα υπέρ τούτων έσοδα.

3. Ο τρόπος διεξαγωγής της διαχειρίσεως και κινήσεως των λογαριασμών των ενώσεων ορίζεται δι' αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών.

4. Αι αναλήψεις εκ του λογαριασμού τούτου γίνονται διά χρηματικών ενταλμάτων υπογεγραμμένων παρά του προέδρου της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ενώσεως προκειμένου περί δαπανών της τοπικής ενώσεως ή του προέδρου του συμβουλίου της Κεντρικής Ενώσεως, προκειμένου περί δαπανών ταύτης.

5. Δι' αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών δύναται να επιβληθή προληπτικός έλεγχος επί των εν γένει δαπανών της κεντρικής ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος. Η άσκησις του ελέγχου ανατίθεται εις υπάλληλον της διευθύνσεως Οικονομικών τοπικής αυτοδιοικήσεως του Υπουργείου επί βαθμώ τουλάχιστον 5ω του ΑΤ1 Κλάδου.

Άρθρον 15.

(Άρθρον 18 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον 16 Ν.Δ. 3388/1955, άρθρον 9 Ν.Δ. 3777/1957).

Οικονομικόν έτος - προϋπολογισμός, απολογισμός.

1. Το οικονομικόν έτος των τοπικών ενώσεων και της κεντρικής τοιαύτης άρχεται από της 1ης Ιανουαρίου και λήγει την 31ην Δεκεμβρίου του ιδίου ημερολογιακού έτους.

2. Η διοικούσα επιτροπή εκάστης τοπικής ενώσεως και η εκτελεστική

επιτροπή της κεντρικής ενώσεως οφείλουν ένα μήνα τουλάχιστον προ της ενάρξεως του οικονομικού έτους να προβαίνουν εις την σύνταξιν του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων εκάστης των ενώσεων τούτων.

3. Η διοικούσα επιτροπή της τοπικής ενώσεως και η εκτελεστική επιτροπή της κεντρικής ενώσεως οφείλουν να συντάσσουν τον ετήσιον απολογισμόν της διαχειρίσεώς των δύο μήνας μετά την λήξιν του οικονομικού έτους.

4. Ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός των μεν τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων εγκρίνεται υπό της διοικούσης επιτροπής αυτών, της δε κεντρικής ενώσεως υπό του διοικητικού αυτής συμβουλίου.

5. Αι αποφάσεις επί του προϋπολογισμού και απολογισμού υπόκεινται των μεν τοπικών ενώσεων εις την έγκρισιν του Νομάρχου της δε κεντρικής τοιαύτης εις την έγκρισιν του Υπουργού των Εσωτερικών.

Άρθρον 16.

(Άρθρον 6 παρ. 8 Α.Ν. 477/1968 και άρθρον 7 Ν. 215/1975).

Ατέλεια απαλλαγαι.

Η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος και αι τοπικαί ενώσεις δήμων και κοινοτήτων απολαύουν των εκάστοτε ισχυουσών επί δήμων και κοινοτήτων πάσης φύσεως ατελειών και απαλλαγών.

Άρθρον 17.

(Άρθρον 17 Ν.Δ. 2189/1952)

Συνέδρια.

1. Η διοικούσα επιτροπή εκάστης τοπικής ενώσεως και το συμβούλιον της Κεντρικής Ενώσεως συγκαλούν άπαξ του έτους εις τακτικόν ετήσιον συνέδριον τους παρ' αυταίς νομίμους εκπροσώπους των δήμων και κοινοτήτων, προς συζήτησιν θεμάτων γενικού ενδιαφέροντος αφορώντων την δράσιν και προαγωγήν της τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Αι αυταί διοικούσαι επιτροπαί δι' αποφάσεώς των λαμβανομένης υπό των 2/3 των μελών των δύνανται να συγκαλούν εις εκτάκτους περιπτώσεις έκτακτα συνέδρια προς συζήτησιν και λήσιν αποφάσεων επί ειδικών ζητημάτων αφορώντων εις ζωτικά συμφέροντα των δήμων, κοινοτήτων και συνδέσμων κοινοτήτων.

2. Διά των αυτών κατά τα άνω αποφάσεων περί συγκλήσεως των συνεδρίων ορίζεται όπως ταύτα συνέλθουν προκειμένου μεν περί τοπικών ενώσεων εν τη έδρα αυτής ή εις ετέραν πόλιν του νομού, προκειμένου δε περί της κεντρικής τοιαύτης εν Αθήναις ή εις ετέραν πόλιν του Κράτους.

3. Αι περί συγκλήσεως των συνεδρίων αποφάσεις των μεν διοικουσών

επιτροπών των τοπικών ενώσεων εγκρίνονται υπό του νομάρχου, του δε Συμβουλίου της Κεντρικής Ενώσεως υπό του Υπουργού των Εσωτερικών.

Άρθρον 18.

(Άρθρον 20 Ν.Δ. 2189/1952, άρθρον 4 Ν. 215/1975
σχετικά διατάξεις άρθρ. 12, 13 και 14 Π.Δ. 924/1976).

Αρμοδιότητες υπηρεσιών Υπουργείου Εσωτερικών.

1. Αι υπό του παρόντος προβλεπόμεναι αρμοδιότητες ασκούνται προκειμένου μεν περί της κεντρικής ενώσεως υπό του Υπουργού Εσωτερικών, προκειμένου δε περί των τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων υπό του οικείου Νομάρχου διά της διευθύνσεως εσωτερικών.

2. Αι επί του προκειμένου αρμοδιότητες του Υπουργού Εσωτερικών ασκούνται διά, των παρ' αυτά διευθύνσεων οικονομικών τοπικής αυτοδιοικήσεως, δημοτικής και κοινοτικής διοικήσεως και προσωπικού οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως.

3. Κάθε αμφισβήτηση, σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 17/1978 για ζητήματα που αφορούν τις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων επιλύεται από τον αρμόδιο νομάρχη και για ζητήματα που αφορούν την κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων επιλύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Η παρ. 3 προστέθηκε από την παρ. 2 άρθρ. 70 Νόμ. 1416/18-21 Φεβρ. 1984 (ΦΕΚ Α' 18).

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΤΕΛΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 19.

(Άρθρον 7 Ν. 215/1975).

Κατάργησις ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος.

Από της ισχύος του Ν. 215/1975 καταργείται ο Α.Ν. 477/1968 «περί συστάσεως ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» πλην των άρθρων 5 παρ. 2 έως και 9 και 6 παρ. 7 και 8, η δι' αυτού δε συσταθείσα ένωσις δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος διαλύεται, υπεισερχομένης αυτοδικαίως εις πάντα τα δικαιώματα και τας υποχρεώσεις αυτής της διά του ανωτέρω νόμου επανασυνιστωμένης κεντρικής ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος.

2. ΝΟΜΟΣ 1878 ΤΗΣ 16.3/20.3.1990: Τροποποίηση των διατάξεων δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης ν. 1622/1986 και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α' 33).

Άρθρο 2

Όπου κατά την κείμενη νομοθεσία, για την έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής κανονιστικής πράξης, απαιτείται η διατύπωση γνώμης των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, η γνωμοδοτική αυτή αρμοδιότητα, περιέρχεται στο νομαρχιακό συμβούλιο από την εγκατάστασή του.

3. ΑΠΟΦΑΣΗ υπ' αριθμ. 55327 της 30.11.1989 Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ Β' 894).

Υποχρεωτικές εισφορές που πρέπει να εγγράφονται στους προϋπολογισμούς των δήμων και κοινοτήτων.

.....

Εγκρίνουμε να εγγράφονται στους προϋπολογισμούς των δήμων και κοινοτήτων οι κατωτέρω υποχρεωτικές εισφορές, που έχουν επιβληθεί με ειδικούς νόμους:

A. Στους προϋπολογισμούς όλων των Δήμων και Κοινοτήτων:

.....

3. Για την καταβολή ετήσιας εισφοράς υπέρ των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων από 0,75% εκ των οποίων το 70% για την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού και το 30% για την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας επί των πραγματοποιούμενων τακτικών εσόδων των δήμων και Κοινοτήτων του έτους 1988 εξαιρουμένων από την καταβολή της εισφοράς αυτής των ΟΤΑ που πραγματοποιούν ετήσια τακτικά έσοδα μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες δραχμές (500.000), καθώς και των συνδέσμων γενικά των δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 70 Νόμου 1416/84).

4. ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ με αριθμό 65/13-11-1990
ΘΕΜΑ: Εκλογή νέων Οργάνων των Τοπικών Ενώσεων και της Κεντρικής
Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και εκπροσώπων στα διάφορα
συλλογικά όργανα της διοίκησης.

Με την έναρξη της νέας δημοτικής και κοινοτικής περιόδου (1.1. 1991) θα πρέπει να εκλεγούν και τα νέα όργανα της Κεντρικής και των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ).

Για τον τρόπο και τη διαδικασία της εκλογής των οργάνων αυτών σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. *Ορισμός εκπροσώπων Δήμων, Κοινοτήτων και Συνδέσμων στη γενική συνέλευση των ΤΕΔΚ.*

Από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 28 Φεβρουαρίου 1991 το αργότερο, τα νέα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια, καθώς και τα συμβούλια των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Π.Δ. 197/1978, πρέπει, με απόφασή τους, να ορίσουν τον εκπρόσωπο κάθε οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμου, κοινότητας) και κάθε συνδέσμου για τη γενική συνέλευση της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού τους.

Ως εκπρόσωποι, των δήμων ορίζονται οι δήμαρχοι, των κοινοτήτων οι πρόεδροι κοινοτήτων και κοινοτικοί σύμβουλοι, και των συνδέσμων, μέλη του διοικητικού συμβουλίου συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων.

Σημειώνουμε ότι, τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια που η θητεία τους παρατείνεται, επειδή (α) δεν έχει επικυρωθεί τελεσίδικα η εκλογή των νέων και (β) δεν έχουν εκλεγεί τα νέα κοινοτικά συμβούλια επειδή οι εκλογείς που μετακινούνται ομαδικά, για διαχείριση κ.λπ. (άρθρο 34 παρ. 4 Π.Δ. 323/1989), δεν θα προβούν στην εκλογή αντιπροσώπων για την ως άνω γενική συνέλευση.

Η εκλογή των εκπροσώπων θα γίνει μόνο από τα νέα συμβούλια. Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε τα εξής:

α) Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 περιπτ. α' του άρθρου 1 του Π.Δ. 197/1978, στις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) συμμετέχουν, υποχρεωτικά, ως μέλη, όλοι οι δήμοι και οι κοινότητες και οι σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων κάθε νομού, με τους νόμιμους εκπροσώπους τους.

β) Νόμιμοι εκπρόσωποι των δήμων, των κοινοτήτων και των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ως άνω Π.Δ., για τους δήμους είναι δήμαρχοι, για τις κοινότητες πρόεδροι

κοινοτήτων και κοινοτικοί σύμβουλοι και για τους συνδέσμους, μέλη των διοικητικών συμβουλίων των συνδέσμων.

γ) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ίδιου ως άνω Π.Δ., ο δήμαρχος της έδρας του νομού ή ο αντιδήμαρχος που ορίζεται απ' αυτόν (άρθρο 46 Ν. 1080/1980), είναι αυτοδίκαια, μέλος της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ.

Ενόψει των ανωτέρω η άσκηση των καθηκόντων του μέλους της διοικούσας επιτροπής των ΤΕΔΚ από μέρους του δημάρχου της έδρας του νομού ή από μέρους του αντιδημάρχου που ορίζεται από το δήμαρχο, είναι υποχρεωτική, ως συνυφασμένη με το αξίωμά του και δεν μπορεί να παραιτηθεί αυτής της υποχρέωσης.

Η μη άσκηση των ως άνω καθηκόντων που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ, αποτελεί παράβαση καθήκοντος.

2. Γενική συνέλευση ΤΕΔΚ Νομού.

Μέσα σε ένα μήνα από το τέλος της ως άνω προθεσμίας, δηλαδή από 1ης έως 31ης Μαρτίου 1991 ο δήμαρχος της πρωτεύουσας κάθε νομού, πρέπει να καλέσει σε ημέρα και ώρα έναρξης που ορίζει ο ίδιος, τους, κατά τα ανωτέρω, εκπροσώπους των δήμων, κοινοτήτων και των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, για τη συγκρότηση της γενικής συνέλευσης της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού και με θέμα ημερησίας διατάξεως, την εκλογή της διοικούσας επιτροπής της Τοπικής Ένωσης και τη συζήτηση γενικής φύσεως θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης (άρθρο 7 Π.Δ. 197/1978).

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε, ότι οι εκπρόσωποι των ΟΤΑ και των συνδέσμων στη γενική συνέλευση της ΤΕΔΚ δεν μπορούν να έχουν διπλή ιδιότητα, ήτοι, να έχουν την ιδιότητα του εκπροσώπου δήμου και συνδέσμου δήμων και κοινοτήτων ή την ιδιότητα του εκπροσώπου κοινότητας και συνδέσμου δήμων και κοινοτήτων.

Σε αντίθετη περίπτωση θα έπρεπε να γίνει δεκτό, ότι οι εκπρόσωποι με διπλή ιδιότητα, θα μπορούσαν να εκθέσουν υποψηφιότητα για τη διοικούσα επιτροπή της ΤΕΔΚ και να εκλεγούν με τη διπλή τους ιδιότητα, οπότε θα μειώνονταν τα μέλη της διοικούσας επιτροπής, πράγμα που είναι αντίθετο προς το νόμο.

3. Εκλογή μελών διοικούσας επιτροπής ΤΕΔΚ-θητεία:

Τα μέλη της διοικούσας επιτροπής, κάθε τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων, εκλέγονται με μυστική, με ψηφοδέλτια, ψηφοφορία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Π.Δ. 197/1978 και ανέρχονται σε εννέα (9) (Δήμαρχος έδρας νομού ή αντιδήμαρχος που ορίζεται από το δήμαρχο

της έδρας του νομού, τρεις (3) εκπρόσωποι δήμων, τέσσερις (4) εκπρόσωποι κοινοτήτων και 1 εκπρόσωπος συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων).

Ο Δήμαρχος της έδρας του νομού ή ο οριζόμενος απ' αυτόν αντιδήμαρχος είναι, αυτοδίκαια, μέλος της διοικούσας επιτροπής της τοπικής ένωσης.

Αν, στο νομό δεν υπάρχει σύνδεσμος κοινοτήτων, ο αριθμός των μελών της διοικούσας επιτροπής περιορίζεται κατά ένα.

Κάθε εκπρόσωπος δήμου, κοινότητας ή συνδέσμου κοινοτήτων, που επιθυμεί να εκλεγεί μέλος της διοικούσας επιτροπής της τοπικής ένωσης, υποβάλλει για το σκοπό αυτό, δήλωση στο νομάρχη, τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα που έχει ορισθεί για τη διεξαγωγή της γενικής συνέλευσης (άρθρο 7 παρ. 2 Π.Δ. 197/1978).

Επίσης, υποψήφιοι μπορεί να είναι και εκείνοι που θα προταθούν από πέντε (5) τουλάχιστον εκπροσώπους. Η πρόταση αυτή, κατατίθεται στο Νομάρχη.

Για την τοπική ένωση του Νομού Αττικής, ειδικότερα, εκλέγονται ως μέλη της διοικούσας επιτροπής, πέντε (5) εκπρόσωποι των δήμων, πέντε (5) των κοινοτήτων και ένας (1) των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων.

Διευκρινίζουμε ότι, για την εκλογή όλων των μελών της διοικούσας επιτροπής της τοπικής ένωσης ψηφίζουν μαζί όλοι οι εκπρόσωποι των δήμων, των κοινοτήτων και των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων που συγκροτούν τη γενική συνέλευση της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων του κάθε νομού.

Στους νομούς που δεν υπάρχουν τέσσερις ή περισσότεροι δήμοι, εκπρόσωποι των δήμων στη διοικούσα επιτροπή της τοπικής ένωσης είναι:

α) Αν υπάρχει ένας δήμος, ο δήμαρχος, αυτοδίκαια, και τρεις δημοτικοί σύμβουλοι που ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

β) Αν υπάρχουν δύο δήμοι, οι δύο δήμαρχοι, αυτοδίκαια, και από ένας δημοτικός σύμβουλος από κάθε δήμο, που ορίζονται με απόφαση των αντιστοιχών δημοτικών συμβουλίων.

γ) Αν υπάρχουν τρεις δήμοι, οι τρεις δήμαρχοι, αυτοδίκαια και ένας δημοτικός σύμβουλος του δήμου της έδρας του νομού, που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.

Η θητεία των μελών της διοικούσας επιτροπής των τοπικών ενώσεων ακολουθεί τη δημοτική και κοινοτική περίοδο (άρθρο 5 Π.Δ. 197/1978).

Μέχρι να αναδειχθούν οι πρόεδροι των τοπικών ενώσεων, οι αρμοδιότητες του προέδρου που αφορούν την τρέχουσα υπηρεσία και την υπογραφή ενταλμάτων πληρωμών και αμοιβών του προσωπικού και των υποχρεωτικών κατά του προϋπολογισμού δαπανών, που έχει εγκριθεί, ασκούνται από

τον υπηρεσιακό προϊστάμενο της ΤΕΔΚ (άρθρο 8 παρ. 2 Π.Δ. 197/1978).

4. *Εκλογή Προεδρείου Διοικούσας Επιτροπής ΤΕΔΚ Νομού:*

Μετά την εκλογή της διοικούσας επιτροπής και μέσα στο χρονικό διάστημα από 1-31/3/1991 τα μέλη της, συνέρχονται στην έδρα της τοπικής ένωσης, μετά από πρόσκληση του δημάρχου της έδρας του νομού και με την προεδρία αυτού, και εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και το γραμματέα της διοικούσας επιτροπής (άρθρο 8 παρ. 1 Π.Δ. 197/1978).

5. *Εκλογή αντιπροσώπου ΤΕΔΚ Νομού για τη Γενική Συνέλευση της ΚΕΔΚΕ.*

Στην ίδια, κατά τα ως άνω, συνεδρίαση της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ και μετά την εκλογή του προεδρίου, μεταξύ των μελών της διοικούσας επιτροπής και από ένα μέλος από τους εκπροσώπους (α) των δήμων και (β) των κοινοτήτων ή συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, ως αντιπρόσωποι της τοπικής ένωσης στη γενική συνέλευση των μελών της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ).

6. *Εκλογή εκπροσώπων ΤΕΔΚ στα Νομαρχιακά Συμβούλια.*

Μετά την εκλογή της και την εκλογή του προεδρίου της, η διοικούσα επιτροπή της ΤΕΔΚ κάθε νομού, πρέπει να εκλέξει δύο εκπροσώπους της στο Νομαρχιακό Συμβούλιο του νομού.

Από τους εκπροσώπους αυτούς ο ένας εκπροσωπεί υποχρεωτικά τις κοινότητες (άρθρο 4 παρ. 1 περιπτ. δ Ν. 1235/1982 και άρθρο 17 Π.Δ. 416/1982).

7. *Γενική συνέλευση ΚΕΔΚΕ — Εκλογή Διοικητικού Συμβουλίου ΚΕΔΚΕ.*

Μέσα στο μήνα Απρίλιο 1991, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Π.Δ. 197/1978, μετά από πρόσκληση του Δημάρχου Αθηναίων, οι αντιπρόσωποι των τοπικών ενώσεων, που εκλέχτηκαν κατά τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 1 του ίδιου ως άνω Π.Δ. (παρ. 5 της παρούσης), πρέπει να συνέλθουν σε γενική συνέλευση στην Αθήνα και να εκλέξουν, με μυστική, με ψηφοδέλτια, με ψηφοφορία μεταξύ τους, το διοικητικό συμβούλιο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ).

Της γενικής συνέλευσης, προεδρεύει ο Δήμαρχος Αθηναίων.

Το διοικητικό συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ, αποτελείται από είκοσι δύο μέλη και από το Δήμαρχο Αθηναίων, που είναι αυτοδίκαια, πρόεδρός της.

Από τα μέλη αυτά, δέκα εκλέγονται μεταξύ των αντιπροσώπων των δήμων, δέκα μεταξύ των αντιπροσώπων των κοινοτήτων και δύο μεταξύ των αντιπροσώπων των συνδέσμων κοινοτήτων.

Όλα τα τμήματα της χώρας (Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Θεσσα-

λία, Μακεδονία, Ήπειρος, Θράκη, Νησιά του Αιγαίου, Κρήτη, Δωδεκάνησος και Ιόνια νησιά) εκπροσωπούνται στο συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ με δύο αντιπροσώπους το καθένα ήτοι με ένα εκπρόσωπο των δήμων και ένα εκπρόσωπο των κοινοτήτων (άρθρο 11 παρ. 4 Π.Δ. 197/1978) και με δύο εκπροσώπους των συνδέσμων, αδιακρίτως περιφέρειας (ήτοι $10 \times 2 = 20$, 2 αντιπρόσωποι των συνδέσμων και ο Δήμαρχος Αθηναίων, ήτοι σύνολο 23).

8. *Εκλογή Προεδρείου και Εκτελεστικής Επιτροπής ΚΕΔΚΕ.*

Μετά την εκλογή του, το διοικητικό συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ (άρθρο 12 Π.Δ. 197/1978), συνέρχεται, με πρόσκληση του προέδρου του Δημάρχου Αθηναίων, και με μυστική ψηφοφορία (με ψηφοδέλτια) εκλέγει, μεταξύ των μελών του, δύο αντιπροέδρους, ένα γενικό γραμματέα και ένα έφορο.

Στην ίδια συνεδρίαση, εκλέγονται και δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία μαζί με τον πρόεδρο και το γενικό γραμματέα του συμβουλίου αποτελούν την Εκτελεστική Επιτροπή της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ).

9. Τέλος, επισημαίνουμε την ανάγκη του ταχύτερου ορισμού των εκπροσώπων των ΤΕΔΚ και της ΚΕΔΚΕ, που συμμετέχουν σε διάφορα συλλογικά όργανα της διοίκησης (Συμβούλια, Επιτροπές κ.λπ.) με τα νέα μέλη τους, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συγκρότηση και η λειτουργία τους νόμιμα, το δυνατό γρηγορότερο.

Στην προκειμένη περίπτωση, ενόψη και των διατάξεων των άρθρων 34 και 76 του Π.Δ. 323/1989 σύμφωνα με τις οποίες η θητεία των αιρετών αρχών των ΟΤΑ που εκλέχτηκαν το 1986 λήγει την 31.12.1990, ως και των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 5 του Π.Δ. 197/1978, σύμφωνα με τις οποίες η θητεία των μελών της διοικούσας επιτροπής της Τοπικής Ενώσεως, ακολουθεί τη δημοτική και κοινοτική περίοδο, επισημαίνουμε ότι, η ιδιότητα (αξίωμα) του δημάρχου, προέδρου κοινότητας, δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου, τελειώνει, οριστικά, στο τέλος της δημοτικής και κοινοτικής περιόδου και επανακτάται με την τυχόν επανεκλογή, ορκωμοσία και την, στη συνέχεια, εγκατάσταση, εκ νέου.

10. Έστερα από τα παραπάνω και σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, παρακαλούμε να προβείτε στις ενέργειες που πρέπει και να δώσετε τις κατάλληλες οδηγίες στους δήμους, στις κοινότητες και στους συνδέσμους δήμων και κοινοτήτων της περιφέρειας σας για την ολοκλήρωση όλων των ανωτέρων διαδικασιών, μέσα στις προθεσμίες που ορίζονται από το νόμο (Π.Δ. 197/1978).

11. Παρακαλούμε, μετά την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών να μας στείλετε πίνακα των μελών της διοικούσας επιτροπής των ΤΕΔΚ κάθε νομού, με τη διεύθυνση όπου λειτουργεί (οδός, αριθμός, ταχ. κώδικας

κ.λπ.) η ΤΕΔΚ και το τηλέφωνό της. Η ΚΕΔΚΕ παρακαλείται να στείλει παρόμοιο πίνακα των μελών του διοικητικού της συμβουλίου και της εκτελεστικής της επιτροπής, ως και τους αριθμούς των τηλεφώνων της.

Ο Υπουργός
Σ. Κούβελας

Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΕΔΚΕ-ΤΕΔΚ

1. Νόμος 1416 της 20/21.2.84: Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΦΕΚ Α' 18).

Άρθρο 69

Σύσταση επιχειρήσεων από τις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων και την κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας.

1. Οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) και η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ) μπορούν να συνιστούν επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν, για την εκπλήρωση των σκοπών της παραγράφου 1 του άρθρου 205 του νόμου 1065/1980.

2. Η σύσταση ή η συμμετοχή τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων ή της κεντρικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας σε επιχείρηση γίνεται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη με απόφαση της διοικούσας επιτροπής της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων ή του διοικητικού συμβουλίου της κεντρικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων Ελλάδας, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της επιτροπής ή του συμβουλίου και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται, το ποσοστό συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο, η εκπροσώπηση των ενώσεων στα όργανα της επιχείρησης και οι όροι συμμετοχής και αποχώρησης.

3. Οι επιχειρήσεις αυτού του άρθρου λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου.

2. Νόμος 1832 της 17.2.1989: Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις. (ΦΕΚ Α' 54).

Άρθρο 20 παρ. 7

7. Η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ) και οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις για την εκπλήρωση των σκοπών της παραγράφου 1 του άρθρου 246 του ΔΚΚ.

Οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούν με τη μορφή της αμιγούς δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 246 πλην των παραγράφων 2, 6 και 7, 247 έως 253, 256 και 272 του ΔΚΚ.

Όπου στις διατάξεις αυτές αναγράφεται δήμος ή κοινότητα νοούνται η ΚΕΔΚΕ ή οι ΤΕΔΚ, όπου αναγράφεται δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο νοείται το διοικητικό συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ ή η διοικούσα επιτροπή των ΤΕΔΚ. Όπου αναγράφεται περιοχή δήμου ή κοινότητας νοείται η περιφέρεια του νομού για τις ΤΕΔΚ και για την ΚΕΔΚΕ όλη η Χώρα. Όπου αναγράφεται νομάρχης νοείται ο οικείος νομάρχης για τις ΤΕΔΚ και ο νομάρχης Αθηνών για την ΚΕΔΚΕ.

3. Π.Δ. 250 της 10.5.1989: Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του υπουργού Εσωτερικών στους Νομάρχες (ΦΕΚ Α' 118).

Άρθρο μόνο.

Μεταβιβάζονται στους Νομάρχες οι εξής αρμοδιότητες:

Παρ. 4. Η σύσταση αμιγούς δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης (άρθρο 246 παρ. 3 του Π.Δ. 76/1985, ΦΕΚ 27 Α'), η σύσταση διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων (άρθρο 246 παρ. 2 και άρθρο 254 του Π.Δ. 76/1985, ΦΕΚ 27 Α') καθώς και η σύσταση ή η συμμετοχή τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων σε επιχείρηση (άρθρο 69 του Ν. 1416/1984, ΦΕΚ 18 Α').

Από τις παραπάνω περιπτώσεις εξαιρούνται οι επιχειρήσεις ραδιοφωνίας του Π.Δ/τος 25/1988, (ΦΕΚ 10 Α').

4. Εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών με αριθμό 85.050/29.11.1984

Περίληψη: Νέες ρυθμίσεις για τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και γενικά για την επιχειρηματική δραστηριότητα του ΟΤΑ, ΤΕΔΚ και ΚΕΔΚΕ, με το ν. 1416/1984.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

Ι'. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΕΔΚ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΔΚΕ

1. Επιχειρήσεις άρθρου 69 Ν. 1416/1984.

Για τις τοπικές ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) και για την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ) διαλαμβάνει το Π.Δ. 197/1978 (ΦΕΚ Α' 43/1978).

Από τις ανωτέρω κωδικοποιημένες διατάξεις για τις ΤΕΔΚ και την ΚΕΔΚΕ δεν προβλέπεται διάταξη από την οποία να ρυθμίζεται το θέμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΤΕΔΚ και της ΚΕΔΚΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 69 του Ν. 1416/1984 διευρύνεται ο σκοπός τους και οι ΤΕΔΚ καθώς και η ΚΕΔΚΕ μπορούν να συνιστούν επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν.

Από το άρθρο 69 παρ. 4 του Ν. 1416/1984 προβλέπεται η έκδοση απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών που να ρυθμίζει τις λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου.

Η απόφαση αυτή δεν έχει εκδοθεί ακόμη, χωρίς αυτό να εμποδίζει την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 69 του Ν. 1416/1984.

1.1. Σκοπός των επιχειρήσεων.

Οι επιχειρήσεις των ΤΕΔΚ και της ΚΕΔΚΕ, τις οποίες συνιστούν ή στις οποίες μετέχουν μπορεί να έχουν ως σκοπούς:

α) Την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.

β) Την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.

γ) Την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

1.2. Σύσταση ή συμμετοχή σε επιχείρηση

Για να συσταθεί επιχείρηση από τις ΤΕΔΚ ή την ΚΕΔΚΕ ή για να συμμετάσχουν σε επιχείρηση πρέπει:

α) Να συνταχθεί πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη.

β) Να ληφθεί απόφαση της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ ή του διοικητικού συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ. (Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ ή του διοικητικού συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ).

γ) Να ληφθεί απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με την οποία, να εγκρίνεται η σχετική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου β'.

(Στο Υπουργείο Εσωτερικών στέλνονται μέσω του Νομάρχη η οικονομοτεχνική μελέτη και η απόφαση της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ ή του διοικητικού συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ).

δ) Να συνταχθεί το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας (με συμβολαιογραφική πράξη) και να δημοσιευθεί με απόφαση του Νομάρχη στο ΦΕΚ Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και ΕΠΕ.

1.3. Περιεχόμενο αποφάσεων.

Με τις παραπάνω αποφάσεις καθορίζονται:

- α) Τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται.
- β) Το ποσοστό συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο.
- γ) Η εκπροσώπηση των ενώσεων στα όργανα της επιχείρησης.
- δ) Οι όροι συμμετοχής και αποχώρησης.

Οι επιχειρήσεις που συνιστώνται σε εφαρμογή του άρθρου 69 του Ν. 1416/1984 από τις ΤΕΔΚ και την ΚΕΔΚΕ λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας. Γι' αυτές εφαρμόζονται οι παραπάνω διατάξεις και η νομοθεσία, που ισχύει κάθε φορά για τις ανώνυμες εταιρίες (Νόμος 2190/1920, όπως έχει κωδικοποιηθεί με το Β.Δ. 174/1963).

2. Συμμετοχή ΤΕΔΚ και ΚΕΔΚΕ σε ειδικές επιχειρήσεις

Ειδικά για τη συμμετοχή των ΤΕΔΚ και της ΚΕΔΚΕ στις ανώνυμες εταιρίες των άρθρων 44, 45 και 46 παρ. 1 εδ. α' και 1 εδ. β' του Ν. 1416/1984 εφαρμόζονται επί πλέον οι διατάξεις των άρθρων αυτών.

ΙΑ' ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Θεωρούμε αναγκαίο να παραθέσουμε κατωτέρω, ενδεικτικά, τα στοιχεία τα οποία πρέπει να περιλαμβάνει μια πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη, η οποία απαιτείται, σύμφωνα με το νόμο για τη σύσταση μιας δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή για τη συμμετοχή ΟΤΑ σε μια επιχείρηση.

Τα στοιχεία της οικονομοτεχνικής μελέτης πρέπει να τίθενται υπόψη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή της διοικούσας επιτροπής της ΤΕΔΚ ή του συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ προκειμένου να αποφασίσουν για τη σύσταση επιχείρησης ή τη συμμετοχή του οργανισμού ή της ένωσης σε κάποια επιχείρηση. Η απόφαση λαμβάνεται όταν τα στοιχεία της μελέτης αυτής συνηγορούν σ' αυτό και αποδεικνύεται η βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Ν. 1416/1984 θεωρείται πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη, η μελέτη που συντάσσεται σύμφωνα με τα υπο-

δείγματα προμελέτης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν παραγωγικές επενδύσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1262/1982.

Τα στοιχεία που ενδεικτικά πρέπει να περιέχει η οικονομική μελέτη μιας μεταποιητικής μονάδας είναι:

1. Γενικά στοιχεία

Εισαγωγικές παρατηρήσεις - Μέθοδος που εφαρμόστηκε για τη μελέτη - Προϋποθέσεις - Παραδοχές - Στοιχεία του φορέα (επωνυμία, έδρα, διεύθυνση, νομική μορφή, στοιχεία για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, περιουσιακά στοιχεία του φορέα) - Τόπος πραγματοποίησης της επένδυσης - Περιγραφή και σκοπιμότητα του επενδυτικού έργου.

2. Στοιχεία αγοράς.

Συνθήκες της ελληνικής αγοράς - Εγχώρια παραγωγή, εισαγωγές, εξαγωγές, κατανάλωση - Προβλεπόμενη ζήτηση των προϊόντων της μονάδας - Προβλεπόμενες εξαγωγές, υποκατάσταση εισαγωγών - Κύριοι ανταγωνιστές της μονάδας (ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά, ξένος ανταγωνισμός) - Ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της μονάδας - Δίκτυο διανομής - Υφιστάμενο και μελλοντικό δασμολογικό καθεστώς - Εσωτερικές τιμές Ε-ΟΚ, εξαγωγικές τιμές προς τρίτες χώρες - Προσδιορισμός της δυναμικότητας της μονάδας, παραγωγή, πωλήσεις, ποσότητες και τιμές στην εγχώρια και στις ξένες αγορές.

3. Στοιχεία τόπου πραγματοποίησης της επένδυσης

Γενικά στοιχεία για την περιοχή, τοπογραφικό περιοχής εγκατάστασης - Επιπτώσεις από την εγκατάσταση της μονάδας στο περιβάλλον - Πρώτες ύλες - Εξασφάλιση προσωπικού - Υποδοχή περιοχής (συγκοινωνιακό δίκτυο, προσπελάσεις, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και νερού, αποχέτευση, τηλεφωνική σύνδεση) - Λοιπή υποδομή (υφιστάμενες ομοειδείς και συναφείς μονάδες κ.λπ.) - Χαρακτηριστικά και τοπογραφικό του οικοπέδου με διάταξη των χώρων, των κτιρίων και των εγκαταστάσεων - Χωροταξικά και περιφερειακά πλεονεκτήματα.

4. Τεχνικά στοιχεία

Περιγραφή και προϋπολογισμός κτιριακών εγκαταστάσεων και τεχνικών έργων - Περιγραφή και δαπάνη διαμόρφωσης του περιβάλλοντα χώρου - Τεχνολογία και μηχανικός εξοπλισμός - Περιγραφή και αξία μηχανημάτων (με προσφορές ή προτιμολόγιο) - Ισχύς μηχανημάτων και μηχανολογι-

κού εξοπλισμού - Περιγραφή και αξία ειδικών και λοιπών μηχανολογικών εγκαταστάσεων - Δαπάνες παραλαβής, μεταφοράς και εγκατάστασης μηχανημάτων - Περιγραφή και αξία λοιπού εξοπλισμού - Περιγραφή και αξία επίπλων, σκευών και οργάνων - Περιγραφή και αξία μεταφορικών μέσων και ειδικών οχημάτων (με προσφορές, ή προτιμολόγια) - Μέθοδος παραγωγικής διαδικασίας και διάγραμμα ροής - Παραγωγικότητα της μονάδας και πρόγραμμα παραγωγής - Κατανάλωση ενέργειας - Συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις, περιγραφή τυχόν εισαγόμενης τεχνολογίας, προδιαγραφές προϊόντων.

5. Νομική μορφή - οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης

Νομική μορφή της επιχείρησης - Οργάνωση και διοίκηση της επιχείρησης (οργανόγραμμα, διοικητικής και λειτουργικής διάρθρωσης, ανάλυση λειτουργιών, απαιτούμενο προσωπικό).

6. Οικονομικά στοιχεία

Συμβάσεις εμπορικής συνεργασίας - Αμοιβές προσωπικού - Κόστος επένδυσης - Χρηματοδότηση του κόστους της επένδυσης - Κόστος παραγωγής (ανάλωση υλικών, δαπάνες εργασίας, ενεργειακές δαπάνες, γενικές βιομηχανικές δαπάνες, αποσβέσεις παγίων, απρόβλεπτα) - Κόστος πωληθέντων - Γενικές δαπάνες επιχείρησης (δαπάνες διοίκησης, διάθεσης, διαχείρισης, επισφάλειες και ζημιές, δικαιώματα τρίτων, τέλη και φόροι) - Κεφάλαιο κίνησης και χρηματοδότησή του - Προβλεπόμενα αποτελέσματα επένδυσης (αξία παραγομένων, ανάλυση πωλήσεων και μικτών κερδών, ανάλυση λογαριασμού εκμετάλλευσης και αποτελεσμάτων, ταμειακές ροές) - Επιμερισμός δαπανών - Συναλλαγματικές επιπτώσεις από τη λειτουργία της μονάδας και από το κόστος της επένδυσης - Προστιθέμενη αξία - Αποδοτικότητα επένδυσης και νεκρό σημείο.

7. Προγραμματισμός του έργου και χρονοδιάγραμμα εργασιών

Τέλος, σας στέλνουμε και την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με αριθ. 25027/9.4.1984 (ΦΕΚ Β' 244/19.4.1984).

Παρακαλούμε την εγκύκλιο αυτή μαζί με την παραπάνω απόφαση να κοινοποιήσετε στους δήμους και κοινότητες της περιφέρειάς σας.

II. ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

1. Α.Π. 28/1990 (Ολομ.)

Προσωπικό ΚΕΔΚΕ και μειωμένη αποζημίωση συνταξιοδοτούμενων

Το τακτικό προσωπικό της ΚΕΔΚΕ εξωμοιώθηκε πλήρως με τους τακτικούς δημοτικούς υπαλλήλους και υπάγεται στην ασφάλιση του Δημοσίου, με δικαίωμα εφ' άπαξ βοηθήματος και ισοβίου μηνιαίου βοηθήματος. Παρά την ιδιότητα της ΚΕΔΚΕ ως ΝΠΙΔ το προσωπικό δεν δικαιούται της μειωμένης αποζημίωσης του Ν. 435/76 ούτε της αποζημίωσης του άρθρου 49 παράγρ. 4 993/79. — Και αντίθετη άποψη μειοψηφίας.

Αρείου Πάγου 28/90 - Ολομέλεια¹

Εισηγητής: Σ. ΣΙΓΑΛΟΣ

Δικηγόροι: Π. Ταβουλάρης - Π. Ζυγούρης.

Νομίμως φέρεται διά κλήσεως προς συζήτηση ενώπιον της Ολομελείας του Δικαστηρίου ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως, ο οποίος παραπέμφθηκε σ' αυτή με την 1863/88 απόφαση του Β' τμήματος, κατά το άρθρο 563 παράγρ. 2 ΚΠολΔ, διότι η επί της αιτήσεως απόφασή του ελήφθη διά της πλειοψηφίας μιας ψήφου.

Με τις διατάξεις του άρθρου 13 παράγρ. 3 του ΠΔ 197/78 «περί κωδικοποίησης εις ενιαίο κείμενο νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής ενώσεως των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» καθορίσθηκαν οι οργανικές θέσεις της αποτελούσης κατά το άνω ΠΔ ΝΠΙΔ αναιρεσιβλήτου ΚΕΔΚΕ, τις οποίες καταλαμβάνουν υπάλληλοι των οποίων οι αποδοχές δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερες από τις αποδοχές των δημοτικών υπαλλήλων του αντιστοίχου βαθμού και με την παράγρ. 7 του ίδιου άρθρου ορίσθηκε, ότι οι υπάλληλοι αυτοί υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΤΑΔΚΥ και προβλέπεται η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν για την ασφάλιση των δημοτικών υπαλλήλων, δηλαδή των διατάξεων του Ν. 1726/44, κατά τις οποίες οι ασφαλισμένοι στο ΤΑΔΚΥ λαμβάνουν εφάπαξ βοήθημα και ισόβια μηνιαίο βοήθημα. Εξάλλου με τη διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 1518/85 ορίζεται ότι οι συντάξεις των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων και οι συντάξεις των ΝΠΙΔΔ, ιδρυμάτων

1. Μετά την ΑΠ 1863/88 - ΔΕΝ 1989 σελ. 897.

και συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων βαρύνουν το Δημόσιο Ταμείο από 1.1.85 και εφεξής. Τέλος με το άρθρο 11 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι οι διατάξεις για τις συντάξεις των τακτικών δημοτικών υπαλλήλων ισχύουν και για το τακτικό προσωπικό της ΚΕΔΚΕ, η δε προϋπηρεσία στην ΚΕΔΚΕ, που καταργήθηκε, υπολογίζεται ως συντάξιμος.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει, ότι το τακτικό προσωπικό της ΚΕΔΚΕ που κατέχει οργανικές θέσεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου εξομοιώθηκε πλήρως βαθμολογικώς και συνταξιοδοτικώς με τους τακτικούς δημοτικούς υπαλλήλους και έχει υπαχθεί για τη χορήγηση συντάξεως στην ασφάλιση του Δημοσίου με δικαίωμα εφάπαξ βοηθήματος και ισοβίου μηνιαίου βοηθήματος, με αποτέλεσμα να μην έχει, παρά την ιδιότητα της ΚΕΔΚΕ ως ΝΠΙΔ, δικαίωμα απολήψεως ούτε της προβλεπομένης από το άρθρο 5 του Ν. 435/76 αποζημιώσεως, όταν απαχθούν ή απομακρύνονται με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων της πλήρους συντάξεως λόγω γήρατος από το ΙΚΑ ή οποιοδήποτε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό, ούτε της καθοριζομένης με το άρθρο 49 παράγρ. 4 του Ν. 993/79, γιατί οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις αυτές παροχές είναι σε τελευταία ανάλυση συνταξιοδοτικές, η δε συνταξιοδοτική εξομοίωση των υπαλλήλων της αναιρεσιβλήτου ΚΕΔΚΕ με τους δημοτικούς υπαλλήλους, που δεν λαμβάνουν τις παροχές αυτές και η υπαγωγή τους στην ασφάλιση του δημοσίου αποκλείει την προνομιακή τους μεταχείριση και συνεπιφέρουν αναγκαιώς, ανεξάρτητα από την ιδιότητα της ΚΕΔΚΕ ως ΝΠΙΔ, την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 49 παράγρ. 4 του Ν. 993/79, με τις οποίες ορίζεται ότι οι υπάλληλοι του Δημοσίου, των ΝΠΙΔ και των ΟΤΑ, που συνδέονται με σχέση εργασίας του ιδιωτικού δικαίου, δεν λαμβάνουν ούτε πλήρη ούτε μειωμένη αποζημίωση κατά την απόλυση ή αποχώρησή τους, όταν ασφαρίζονται από το Δημόσιο. Επομένως το Εφετείο, το οποίο δέχθηκε με την προσβαλλομένη απόφασή του, ότι οι αναιρεσειόντες προσελήφθησαν με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ως τακτικοί υπάλληλοι της αναιρεσιβλήτου ΚΕΔΚΕ και απεχώρησαν οικειοθελώς κατά τη διάρκεια του έτους 1985 μετά τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων τη απολήψεως πλήρους συντάξεως λόγω γήρατος και απέρριψε για τους λόγους αυτούς ως μη νόμιμο, ύστερα από εξαφάνιση της αποφάσεως του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, την αγωγή των αναιρεσειόντων με την οποία ζητούσαν την καταβολή σ' αυτούς από το αναιρεσιβλήτο εναγόμενο της προβλεπομένης από το άρθρο 5 του Ν. 435/76 αποζημιώσεως, δεν παρεβίασε τις ως άνω ουσιαστικές διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 435/76 και θα πρέπει ο τα εναντία υποστηρίζων μοναδικός λόγος αναιρέσεως με τα επί μέρους σκέλη του, να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Κατά τη γνώμη όμως τριών μελών του δικαστηρίου τούτου οι ρυθμίσεις που προβλέπονται από το άρθρο 49 του Ν. 993/79, μεταξύ των οποίων και η της παραγρ. 4 αυτού, κατά την οποία στο προσωπικό που δεν υπάγεται στην ασφάλιση του Δημοσίου και αποχωρεί με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων απονομής πλήρους συντάξεως, καταβάλλεται ποσοστό 40% ή 50% της υπό της παραγρ. 1 προβλεπομένης αποζημίωσης και ότι στο ίδιο προσωπικό που αποχωρεί με τη συμπλήρωση της προϋποθέσεως της απονομής πλήρους συντάξεως, αλλ' υπάγεται στην ασφάλιση του Δημοσίου, δεν καταβάλλεται ούτε η παραπάνω αποζημίωση, ούτε η προβλεπομένη από το άρθρο 5 του Ν. 435/76 αντίστοιχη αποζημίωση του Ν. 2112, δεν καταλαμβάνουν τους ιδιωτικούς παλλήλους των ΝΠΙΔ, στους οποίους εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 435/76. Επομένως δεν ισχύουν ούτε για το προσωπικό της αναιρεσιβλήτου ΚΕΔΚΕ, που αποτελεί ΝΠΙΔ, το οποίο αποχωρώντας με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων της απολήψεως πλήρους συντάξεως, λαμβάνει την προβλεπομένη από τη διάταξη αυτή αποζημίωση, χωρίς να καταλύεται το δικαίωμά του αυτό από τις παραπάνω διατάξεις του άρθρου 13 παράγρ. 3 και 7 του ΠΔ 197/78, ούτε από τις διατάξεις των άρθρων 1 παράγρ. 1 και 11 παράγρ. 1 του Ν. 1518/85, γιατί με τις διατάξεις αυτές δεν έχουν καταργηθεί ως προς το προσωπικό αυτό της ΚΕΔΚΕ, που είναι ΝΠΙΔ, οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 435/76. Συνεπώς θα έπρεπε κατά τη μειοψηφούσα γνώμη να γίνει δεκτός ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως και να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση¹.

2. ΣτΕ 2496/1981 (Τμ. Γ')

ΚΕΔΚΕ-ΟΤΑ Και Ενημερωτική έρευνα

Προεδρεύουν ο κ. Η. ΚΑΜΠΙΤΣΗΣ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής ο κ. Π. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, πάρεδρος

Δικηγόροι οι κ.κ. Μεινίδης, Δημ. Ράπτης, πάρεδρος ΝΣΚ.

Δεν ακυρώνεται η πράξη του Νομάρχη που δεν εγκρίνει διάθεση ποσού 250.000 από το Δήμο Αθηναίων για την έκδοση επιστημονικής εργασίας αναγομένης σε θέμα τοπικής αυτοδιοίκησης γιατί η μελέτη των θεμάτων ανήκει στην αρμοδιότητα της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος (μειοψηφία).

(Απόσπασμα): Εκ των ανωτέρω διατάξεων¹ σαφώς προκύπτει ότι εις

1. Άρθρ. 102 Σ., άρθρ. 22 και 23 π.δ. 933/75 («Δημ. και Κοιν. Κώδιξ» Α. 297).

1. Δημοσιεύθηκε στο Δελτίο Εργατικής Νομοθεσίας τ. 46 (1990) σ. 897.

την αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων υπάγονται αντικείμενα αφορώντα εις την προαγωγήν των τοπικών υποθέσεων· η έκδοσις όμως, επιστημονικής εργασίας, έστω και αναγομένης εις θέματα εν γένει τοπικής αυτοδιοικήσεως, ως και καταβολή χρηματικού ποσού έναντι των συγγραφικών δικαιωμάτων του συγγραφέως της εργασίας ταύτης δεν ανήκει εις την αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων, τοσοῦτω μάλλον όσω η έρευνα και η μελέτη των θεμάτων των αφορώντων εις την Τοπικήν Αυτοδιοίκησιν εν γένει ανήκει, κατά νόμον (άρθρον 2 ν.δ. 2189/52), εις την αρμοδιότητα της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω ο νομάρχης, ασκών πρωτίστως έλεγchon νομιμότητος επί των κατ' ιδίαν πιστώσεων, οφείλει να ερευνά εάν αι πιστώσεις διατίθενται δι' έργα, εμπίπτοντα εις την αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων και διαπιστών ότι τα εις α αναφέρονται αι υπό έγκρισιν πιστώσεις έργα δεν εμπίπτουν εις την αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων οφείλει να μην εγκρίνη τας πιστώσεις ταύτας. Όθεν, εν προκειμένω, ο αναπληρωτής Νομάρχης Διαμερίσματος Αθηνών, διά της προσβαλλομένης αποφάσεως, ορθώς ει και επί διαφόρω αιτιολογία ηρνήθη την έγκρισιν της υπ' αριθμ. 436/1978 αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου του αιτούντος δήμου, διά της οποίας το μεν διετίθετο χρηματικόν ποσόν διά την έκδοσιν επιστημονικής εργασίας αναγομένης εις θέματα τοπικής αυτοδιοικήσεως εν γένει, το δε έτερον χρηματικόν ποσόν συμβολικώς έναντι αμοιβής συγγραφικών δικαιωμάτων.

Αν και κατά την γνώμην ενός μέλους του δικαστηρίου η έκδοσις επιστημονικής εργασίας, το περιεχόμενον της οποίας αναφέρεται εις την υπό τα νέα συνταγματικά πλαίσια ανάπτυξιν και λειτουργίαν του θεσμού της τοπικής αυτοδιοικήσεως ως και των κατ' ιδίαν οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, ήτοι εις θέματα αναγόμενα εις την εντός των ισχυόντων συνταγματικών πλαισίων καλήν οργάνωσιν και λειτουργίαν και του αιτούντος Δήμου Αθηναίων, ως οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εμπίπτει εις την έννοιαν των υποθέσεων, αι οποία δέον να περιλαμβάνονται εις την αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων, πρωτίστως ενδιαφερομένων διά την εντός των συνταγματικών πλαισίων ορθήν οργανωτικήν των διάρθρωσιν. Όθεν, η άρνησις εγκρίσεως των ως άνω δαπανών και δη κατ' επίκλησιν της δυσχερούς οικονομικής καταστάσεως του Δήμου Αθηναίων ασυνδέτως προς υπέρβασιν του σκέλους των εσόδων του προϋπολογισμού, ήτοι επί τη βάσει κριτηρίων σκοπιμότητος, είναι κατά την μειοψηφούσαν ταύτην γνώμην, μη νόμιμος και ακυρωτέα.

Δημοσιεύτηκε στο Νομικό Βήμα τ. 30, (1982), σ. 884.

III. ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

**Α. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Γνωμοδοτούσα: Κλαίρη Παλαιολόγου πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. γνωμοδότησης: 4/28-9-1990

Θέμα: Μη υπαγωγή ΤΕΔΚ-ΚΕΔΚΕ στον δημόσιο τομέα

Η έννοια του δημοσίου τομέα, όπως οριοθετείται στο άρθρο 51 Ν 1892/90, δεν περιλαμβάνει τις ΤΕΔΚ και ΚΕΔΚΕ, δεδομένου ότι η απαρίθμηση στο εν λόγω άρθρο είναι περιοριστική (παρ. 1α-ε) και σε καμιά από τις περιπτώσεις αυτές δεν μπορεί να υπαχθούν τα παραπάνω νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Ανεξαρτήτως όμως της ρητής οριοθέτησεως του Νόμου και θεωρητικά οι ΤΕΔΚ και ΚΕΔΚΕ, ως εκ του σκοπού, της λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων τους δεν μπορεί να θεωρηθούν ως οργανισμοί ούτε κατά τόπον, ούτε καθ' ύλην αυτοδιοίκησης, διότι δεν ασκούν ευθέως επί των πολιτών της περιφέρειας που καλύπτουν δημοσία εξουσία, αλλ' απλώς υποβοηθούν και διευκολύνουν το έργο των δήμων και κοινοτήτων. (Βλ. Παπαχατζή Διοικ. Δίκαιο §§50 β' 88 επ. εκδ. 1983).

Β. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΚΕΔΚΕ

1. Γνωμοδότηση: από 13-12-1990

Γνωμοδοτών: Κ. Ζυγούρης

Θέμα: Συμμετοχή ή μη στην εκπροσώπηση και διαδικασία εκλογής των οργάνων των ΤΕΔΚ των εκπροσώπων των Αναπτυξιακών Συνδέσμων

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 του Π.Δ. 197/78 κάθε Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων αποτελείται από όλους τους Δήμους του Νομού, τις Κοινότητες και τους συνδέσμους κοινοτήτων του νομού και διοικείται από επιτροπή που αποτελείται από εννέα μέλη, εκ των οποίων τέσσερα εκπροσωπούν τους Δήμους, τέσσερα τις Κοινότητες και ένα τους Συνδέσμους.

Οι παραπάνω εκλέγονται από τη Γεν. Συνέλευση όλων των εκπροσώπων των Δήμων, των Κοινοτήτων και των συνδέσμων Δήμων ή Κοινοτήτων.

Στο ερώτημα αν κατά τη διαδικασία εκλογής των Δ.Ε. των ΤΕΔΚ συμμετέχουν πέραν των εκπροσώπων των συνδέσμων και εκπρόσωποι των αναπτυξιακών συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων και ως εκ τούτου αν αυτοί μπορούν να υποβάλλουν την εκ του άρθρου 6 παρ. 2 του Π.Δ. 197/78 δήλωση περί εκλογής τους στην Δ.Ε. της ΤΕΔΚ, έχουμε να απαντήσουμε τα εξής:

α) Οι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι συνεστήθησαν για πρώτη φορά και λειτούργησαν με τη διάταξη του άρθρου 23 του Ν. 1416/84 όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 15 του Ν. 1622/86 και του άρθρου 14 παρ. 4, 5, 6 και 7 του Ν. 1832/89 και ισχύει σήμερα το άρθρο 196 του Ν. 1832/89.

Σύμφωνα δε με τη διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 196 του Π.Δ. 323/89 οι διατάξεις των άρθρων 177 (πλην της παρ. 4) έως 182 και του Ν. 118 ως και κάθε άλλη του αφορά τους συνδέσμους, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους Αναπτυξιακούς συνδέσμους.

Τούτο σημαίνει ότι επέρχεται πλήρης ταύτιση των Αναπτυξιακών συνδέσμων με τα δημοτικά και κοινοτικά πρόσωπα (εκτός της παρ. 4 του άρθρου 177 του Π.Δ. 323/89), καθώς επίσης όσον αφορά το προσωπικό τους σύμφωνα με την παρ. 1 του Ν. 1188/81.

β) Το Π.Δ. 197/78 στα άρθρα 4, 6 και 7 χρησιμοποιώντας τον όρο σύνδεσμος δεν ήταν δυνατό να διαλαμβάνει και τους αναπτυξιακούς συνδέσμους, αφού αυτοί ιδρύθησαν και λειτουργούν μετά την εφαρμογή του Ν. 1416/84.

γ) Κατόπιν τούτου, θεωρώ ότι η αναφορά της παρ. 6 του άρθρου 23 του Ν. 1416/84 όπως αυτή ισχύει σήμερα ως παρ. 6 του άρθρου 196 του Π.Δ. 323/89 περί ισχύος όλων των διατάξεων που αφορούν τους συνδέσμους Δήμων και Κοινοτήτων και για τους αναπτυξιακούς συνδέσμους και ιδιαίτερα η αναφορά της παρ. 6 του άρθρου 23 του Ν. 1416/84 στην υπαγωγή και ισχύ των αναδρομικά ψηφισθέντων διατάξεων των άρθρων 138 έως 143 του Ν. 1065/80, έχει κατ' αναλογία εφαρμογή στις διατάξεις των άρθρων 4 και 6 του Π.Δ. 197/78 και επομένως ότι ισχύει στην περίπτωση αυτή για τους συνδέσμους, έχει ισχύ και για τους αναπτυξιακούς συνδέσμους.

δ) Εξάλλου ο νομοθέτης της παρ. 6 του άρθρου 23 του Ν. 1416/84 προκειμένου να εξισώσει πλήρως τους αναπτυξιακούς συνδέσμους προς τους άλλους συνδέσμους των ΟΤΑ που λειτουργούσαν μέχρι τότε σύμφωνα με τις διατάξεις 138 έως 143 του Ν. 1065/80 αναφέρει και τη φράση «...ως και κάθε άλλη διάταξη που αφορά τους συνδέσμους Δήμων και Κοινοτήτων...» συμπεριλαμβάνοντας προφανώς εδώ και την ισχύ για τους αναπτυξιακούς συνδέσμους των διατάξεων των άρθρων 4, 6 και 7 του Π.Δ. 197/78.

Κατόπιν όλων αυτών, θεωρώ ότι στη διαδικασία για την εκλογή των εκπροσώπων στην Γεν. Συνέλευση και ανάδειξη των οργάνων της Δ.Ε. των ΤΕΔΚ συμμετέχουν και εκπρόσωποι των αναπτυξιακών συνδέσμων, έχουν δε αυτοί όλα τα δικαιώματα που έχουν οι εκπρόσωποι των λοιπών συνδέσμων που αναφέρονται στη διαδικασία εκπροσώπησης και εκλογής των οργάνων των ΤΕΔΚ και που διαλαμβάνονται στα άρθρα 4, 6, 7 του Π.Δ. 197/78.

2. Γνωμοδότηση:

Γνωμοδοτών: Πάνος Κ. Ζυγούρης

**Θέμα: Λειτουργία της ΚΕΔΚΕ και των ΤΕΔΚ από 1/1/1991
μέχρι και την ανάδειξη των νέων οργάνων**

Σχετικά με το ερώτημα όσον αφορά τον τρόπο διοίκησης της ΚΕΔΚΕ

κατά το χρονικό διάστημα από 1/1/1991 μέχρι και την εκλογή του νέου Προεδρίου και της Ε.Ε., έχω να σας γνωρίσω τα εξής:

α) Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του Π.Δ. 197/78 «η θητεία των μελών της Διοικούσας Επιτροπής της Τοπικής Ένωσης ακολουθεί τη δημοτική περίοδο».

β) Σύμφωνα δε με το άρθρο 34 του Π.Δ. 323/89 ο Δήμαρχος, ο Πρόεδρος της Κοινότητας και ο δημοτικός και κοινοτικός σύμβουλος, εκλέγονται κάθε 4 χρόνια, η δε εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επομένου έτους και η θητεία τους λήγει την 31 Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.

γ) Σύμφωνα λοιπόν με την παραπάνω διάταξη, η θητεία όλων των αιρετών εκπροσώπων (Δημάρχων, Προέδρων δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων) για την τρέχουσα περίοδο λήγει την 31/12/1990.

δ) Με βάση τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων και κατά ανάλογη εφαρμογή της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 5 του Π.Δ. 197/78 για την ΚΕΔΚΕ η θητεία των μελών του Δ.Σ. αυτής ακολουθεί τη δημοτική περίοδο και τούτο διότι τα μέλη του Δ.Σ. αυτής, αποτελούνται από νόμιμους εκπροσώπους των ΤΕΔΚ (άρθρο 1 παρ. 1β' Π.Δ. 197/78) αιρετούς εκπροσώπους Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 11 παρ. 3 Π.Δ. 197/78) των οποίων η θητεία λήγει την 31/12/1990.

Επομένως δεν είναι δυνατόν να υπάρξει νόμιμη συγκρότηση του οργάνου του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ εφόσον η ιδιότητα με την οποία εκπροσωπούνται στο Δ.Σ. (του νομίμου εκπροσώπου των ΤΕΔΚ), δεν υφίσταται πλέον, πολύ δε περισσότερο δεν υφίσταται η ιδιότητα του αιρετού εκπροσώπου ΟΤΑ αφού και η θητεία αυτού έχει λήξει την 31/12/1990.

ε) Τέλος, δεν υφίσταται κατά τη γνώμη μου, κενό Νόμου, όσον αφορά τον τρόπο διοίκησης της ΚΕΔΚΕ και των ΤΕΔΚ και για το επίμαχο διάστημα από 1/1/1991 μέχρι και την εκλογή νέων οργάνων τους, για τους εξής λόγους:

1) Για μεν την ΚΕΔΚΕ την εκπροσώπηση για το διάστημα αυτό, ασκεί ο Δήμαρχος Αθηναίων, ο οποίος σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 12 του Π.Δ. 197/78 αυτοδίκαια ορίζεται Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ. Επομένως η διοίκηση και η υπογραφή των ενταλμάτων πληρωμών αμοιβών προσωπικού καθώς και κάθε ενέργεια εκπροσώπησης διενεργείται από αυτόν και σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΚΕΔΚΕ. Με την ιδιότητά του δε αυτή και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 και άρθρου 12 παρ. 1 απευθύνει την πρόσκληση για σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης εκλογής του Δ.Σ. και υπογράφει

την πρόσκληση σύγκλισης του πρώτου Δ.Σ. για την εκλογή Προεδρίου.

2) Αντίθετα, για τις Τοπικές Ενώσεις που δεν προβλέπεται αυτοδικαία εκ του νόμου ποιος θα είναι Πρόεδρος της ΤΕΔΚ διελήφθη η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 8 σύμφωνα με την οποία «μέχρι της αναδείξεως των Προέδρων των Τοπικών Ενώσεων, ασκεί τις αρμοδιότητες του Προέδρου, καθόσον αφορά τη διεξαγωγή της τρέχουσας υπηρεσίας και την υπογραφή ενταλμάτων πληρωμών, των αμοιβών του προσωπικού και των, κατά τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, υποχρεωτικών δαπανών, ο υπηρεσιακός προϊστάμενος αυτών».

στ) Σύμφωνα δε με τα άρθρα 191 παρ. 6 (εκπρόσωποι δήμων και κοινοτήτων σε συνδέσμους) και 280 του ΔΚΚ (συμμετοχή εκπροσώπων των δήμων και κοινοτήτων σε συλλογικά όργανα των άρθρων 8 παρ. 1, 11 παρ. 1, 31 παρ. 5 εδ. α', 170 παρ. 2 και 173 παρ. 1) η θητεία των εκπροσώπων αυτών στα παραπάνω συλλογικά όργανα ακολουθεί τη δημοτική και κοινοτική περίοδο, δηλαδή μέχρι 31/12/1990. Καθιερώνεται δηλαδή και με τις παραπάνω διατάξεις, η άποψη ότι η εξουσία αντιπροσώπευσης (εκπροσώπευσης) είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ιδιότητα του αιρετού εκπροσώπου, εκπνέει δε η εξουσία αυτή με τη λήξη της θητείας με την οποία επέρχεται στην ουσία και παύση της ιδιότητας που απορρέει από την εκλογιμότητα. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο ο νομοθέτης στο άρθρο 280 του Π.Δ. 323/89 διέλαβε διάταξη σύμφωνα με την οποία *ώσπου να ορισθούν οι εκπρόσωποι των Δήμων και Κοινοτήτων, τα όργανα που προβλέπουν οι διάφορες διατάξεις λειτουργούν νόμιμα και χωρίς συμμετοχή των εκπροσώπων αυτών.*

Κατόπιν όλων των ανωτέρω αναφερομένων λόγων, προκύπτει αδιάσειστα το συμπέρασμα ότι η θητεία των οργάνων της ΚΕΔΚΕ (Διοικητικό Συμβούλιο, Εκτελεστική Επιτροπή) λήγει 31/12/1990.

3. Γνωμοδότηση: Αρ. Πρωτ. 237/22-1-1991

Γνωμοδοτών: Πάνος Κ. Ζυγούρης

Θέμα: «*Νόμιμος λειτουργία των Συλλογικών Οργάνων χωρίς τη συμμετοχή των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέχρι της υποδείξεως τούτων*»

Η υπόδειξη των εκπροσώπων της ΚΕΔΚΕ στα διάφορα συλλογικά όργανα της Δημόσιας Διοίκησης, γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ. Μέχρι τη συγκρότηση σε σώμα, του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ και της Ε.Ε. της, το ζήτημα της νόμιμης συγκρότησης και λειτουργίας των συλλογικών οργάνων εξαιτίας της αντικειμενικής αδυναμίας υπόδειξης και ορισμού εκ-

προσώπων από πλευράς ΚΕΔΚΕ, ρυθμίζεται με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 19 του Ν. 1599/86.

Και τούτο διότι σύμφωνα με το άρθρο 11 του Π.Δ. 197/78 το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ θα συγκροτηθεί σε σώμα και θα μπορέσει να υποδείξει τους εκπροσώπους στα συλλογικά όργανα, μετά τον τέταρτο μήνα, δηλαδή το μήνα Απρίλιο.

Σύμφωνα λοιπόν με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 19 του Ν. 1599/86, «*Το συλλογικό όργανο στο οποίο μετέχουν μέλη που εκλέγονται ή υποδεικνύονται από τρίτους, λογίζεται ότι έχει συγκροτηθεί και μπορεί να λειτουργήσει και όταν μερικά από τα μέλη του, τακτικά ή αναπληρωματικά, δεν έχουν εκλεγεί ή υποδειχθεί, αν και έχει ζητηθεί η εκλογή ή η υπόδειξή τους*».

Δεν υπάρχει λοιπόν πρόβλημα νομίμου συγκροτήσεως και λειτουργίας, επομένως και λήψεως αποφάσεων των συλλογικών αυτών οργάνων, εφόσον:

α) έχει ζητηθεί από την πλευρά τους η εκλογή ή υπόδειξη των εκπροσώπων και

β) εφόσον τα λοιπά μέλη των συλλογικών οργάνων επαρκούν, ώστε να υπάρχει απαρτία η οποία λογίζεται στο σύνολο των μελών του συλλογικού οργάνου.

Κατόπιν των ανωτέρω και στην περίπτωση που δεν έχουν υποδειχθεί ή εκλεγεί οι εκπρόσωποι, αν και ζητήθηκε η υπόδειξή τους ή η εκλογή τους, ισχύει ο κανόνας της παρ. 2 του άρθρου 19, ο οποίος δεν τάσσει καμμία προθεσμία (εντός της οποίας πρέπει να υποδειχθούν τα όργανα) αλλά αντίθετα παρέχεται η δυνατότητα στα συλλογικά όργανα να λειτουργούν χρονικά απεριόριστα με την προϋπόθεση βέβαια ότι τα λοιπά μέλη επαρκούν ώστε να υπάρχει απαρτία. (Άρθρο 19 παρ. 2 εδ. γ').

Η τρίμηνη προθεσμία που διαλαμβάνεται στο β' εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 19, αφορά τη δυνατότητα λειτουργίας (ανώτατο όριο το τρίμηνο) μόνο για τις περιπτώσεις εκείνες, που κατά τη διάρκεια λειτουργίας του συλλογικού οργάνου, μέλη του πέθαναν ή δεν αποδέχθηκαν τον διορισμό τους ή αποχώρησαν για οποιοδήποτε λόγο.

Εν όψει όλων των ανωτέρω, είναι προφανές ότι η ΚΕΔΚΕ και οι ΤΕΔΚ μπορούν να υποδείξουν - ορίσουν τους εκπροσώπους τους, μετά τη συγκρότηση των Διοικητικών Συμβουλίων και Διοικουσών Επιτροπών τους και μετά τον Απρίλιο, χωρίς, ως προελέχθη, να υπάρχει πρόβλημα νομίμου συνθέσεως και λειτουργίας των Συλλογικών Οργάνων, στα οποία μετέχουν εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Είναι δυνατή κατά τη γνώμη μου η υπόδειξη ορισμένων εκπροσώπων σε επείγουσες περιπτώσεις από τον Πρόεδρο της ΚΕΔΚΕ, οι οποίοι θα συμ-

μετέχουν στα συλλογικά όργανα και στη συνέχεια θα επικυρωθεί η συμμετοχή τους αυτή αναδρομικά με απόφαση του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ. Καθώς επίσης, είναι δυνατή η άτυπη συμμετοχή των εκπροσώπων αυτών ως παρατηρητές στα συμβούλια, χωρίς να έχουν δικαίωμα ψήφου.

4. Γνωμοδότηση: αρ. πρωτ. 52/16-1-1987

Γνωμοδοτούντες: Χρήστος Παπανδρέου, Πάνος Κ. Ζυγούρης

Θέμα: Υπογραφή χρηματικών ενταλμάτων - Δικαίωμα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων που αφορούν την υπογραφή των εγγράφων

Ο Πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ με βάση τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 14 του Π.Δ. 197/78 «περί κωδικοποίησης εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής ενώσεως των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» (ΦΕΚ 43/29.3.78 τ. Α') υπογράφει τα χρηματικά εντάματα της ενώσεως που αφορούν κάθε δαπάνη της ενώσεως εντός των ορίων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της ενώσεως· τούτο εξάλλου διατυπώνεται και με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ισχύοντα Κανονισμού εργασιών και καθηκόντων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ενώσεως.

Με το άρθρο 9 παρ. 2 του αυτού Κανονισμού είναι δυνατόν ο Πρόεδρος να μεταβιβάσει κατ' εξουσιοδότηση το δικαίωμα υπογραφής εις τον Διευθυντή των Υπηρεσιών της Ενώσεως, ορισμένων εγγράφων τα οποία πρέπει να προσδιορισθούν με την απόφαση μεταβίβασης της αρμοδιότητας αυτής.

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή ιδίως ο Διευθυντής της Ενώσεως κατ' εξουσιοδότηση του Προέδρου υπογράφει τα δευτερευούσης σημασίας και καθαράς υπηρεσιακής φύσης έγγραφα.

Δεν είναι όμως δυνατόν μεταβίβαση αρμοδιότητας υπογραφής χρηματικών ενταλμάτων λόγω της παραπάνω ρητής διάταξης του νόμου.

Για να γίνει αυτό απαιτείται νομοθετική ρύθμιση.

5. Γνωμοδότηση: από 5-4-1989

Γνωμοδοτών: Πάνος Κ. Ζυγούρης

Θέμα: Δυνατότητα ίδρυσης επιχειρήσεων από ΚΕΔΚΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 246 παρ. 1 του Π.Δ. 76/85 οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

α) Για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση αυτών.

β) Για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή Υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.

γ) Για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Σύμφωνα δε με την παρ. 7 του άρθρου 20 του Ν. 1832/89 η ΚΕΔΚΕ και οι ΤΕΔΚ μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις για την εκπλήρωση των σκοπών της παρ. 1 του άρθρου 246 του ΔΚΚ.

Με βάση τα παραπάνω και όσον αφορά το ερώτημα εάν η ΚΕΔΚΕ μπορεί να ιδρύει επιχειρήσεις και συγκεκριμένα εάν είναι δυνατή η σύσταση κέντρου Επιμόρφωσης στελεχών της Τ.Α. έχω να παρατηρήσω τα εξής:

α) Η ΚΕΔΚΕ μπορεί πλέον να συστήσει επιχειρήσεις για τους σκοπούς που αναφέρει η παρ. 1 του άρθρου 246 του Π.Δ. 76/85.

β) Οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

γ) Η σύσταση της επιχείρησης γίνεται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών, μετά από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ.

Η απόφαση δε του Υπουργού των Εσωτερικών περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης (άρθρο 20 παρ. 3 εν συνδυασμό με παρ. 7 του Ν. 1832/89).

Όσον δε αφορά το ερώτημα αν η δημιουργία Κέντρου Επιμόρφωσης στελεχών της Τ.Α. μπορεί να ενταχθεί στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες επιτρέπεται η δημιουργία επιχειρήσεως του άρθρου 246 παρ. 1, έχω να παρατηρήσω τα εξής:

Είναι δυνατή η δημιουργία επιχείρησης που να παρέχει υπηρεσίες που έχουν σαν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού. Θεωρώ δε ότι η επιμόρφωση των στελεχών εντάσσεται μέσα στο σκοπό αυτό αφού μετά την επιμόρφωσή τους θα είναι σε θέση να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες στο δημότη και επομένως από την επιμόρφωση αυτή ωφελούνται οι δημότες και βελτιώνεται η παρεχόμενη ποιότητα Υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Γ. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕΤΑΑ

1. Θέμα: Διοίκηση του νομικού προσώπου της ΚΕΔΚΕ από το διάστημα της εγκατάστασης των νέων δημοτικών αρχών μέχρι την εκλογή του νέου Διοικητικού Συμβουλίου αυτής. (Εισηγήτρια: Ελεούσα Κιουσοπούλου).

Στο ερώτημα αυτό απαντούμε τα ακόλουθα:

α. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 Π.Δ. 197/1978, τον τέταρτο μήνα από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών και κοινοτικών αρχών εκλέγεται το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ από τη γενική συνέλευση των εκπροσώπων που οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων έχουν ειδικώς προς τούτο ορίσει (αρθ. 8 παρ. 1 Π.Δ. 197/1978).

Το ερώτημα που απασχολεί το σημείωμα αυτό σχετίζεται ακριβώς με τη διοίκηση του νομικού προσώπου της ΚΕΔΚΕ κατά το τετράμηνο, το οποίο ορίζεται από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών (άρθρο 34 παρ. 3 Π.Δ. 323/1989) μέχρι την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ (άρθρα 6, 7, 8 και 11 Π.Δ. 197/78). Το συγκεκριμένο πρόβλημα δεν αντιμετωπίζεται από κάποια ρητή διάταξη του Π.Δ. 197/1978¹ και με

---

1. Επισημαίνεται, πάντως, ότι το άρθρο 70 παρ. 2 του Ν. 1416/1984 προσέθεσε στο άρθρο 18 του Π.Δ. 197/1978 διάταξη σύμφωνα με την οποία «Κάθε αμφισβήτηση, σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 197/78... για ζητήματα που αφορούν την κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων επιλύεται από τον Υπουργό των Εσωτερικών». Ωστόσο, η διάταξη αυτή δημιουργεί αμφιβολία ως προς τη συνταγματικότητα της, δεδομένου ότι αναθέτει στην εκτελεστική εξουσία την άρση «κάθε αμφισβήτησης», δηλαδή την ερμηνεία διατάξεων του νόμου, αντίθετα προς το καθιερούμενο, από το Σύνταγμα του 1975, σύστημα διάγνωσης της βούλησης του νομοθέτη είτε απ' ευθείας από τη νομοθετική εξουσία είτε από τη δικαστική (άρθρα 26, 77 παρ. 1 και 87 παρ. 1 και 2 Συντ.).

την έννοια αυτή υπάρχει κενό νόμου, η πλήρωση του οποίου απαιτεί μία συστηματική ερμηνεία σχετικών προς το ζήτημα διατάξεων.

β. Είναι δυνατόν να υποστηριχθεί² ότι τα συλλογικά όργανα της ΚΕΔΚΕ, Διοικητικό Συμβούλιο και Εκτελεστική Επιτροπή, για το χρονικό διάστημα από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών και κοινοτικών αρχών μέχρι και την εκλογή των νέων οργάνων της ΚΕΔΚΕ («...τον τέταρτο μήνα από της εγκαταστάσεως...»), δεν είναι δυνατόν εκ του νόμου να λειτουργούν, αφού η θητεία των μελών τους ως αιρετών λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους από την εγκατάστασή τους ως τέτοιων. Επιχείρημα υπέρ αυτής της θέσεως ανευρίσκεται, εξάλλου, στο άρθρο 5 παρ. 2 του Π.Δ. 197/1978, ότι δηλαδή η θητεία των μελών της Διοικούσας Επιτροπής ΤΕΔΚ ακολουθεί τη δημοτική περίοδο.

Αυτή, ωστόσο, η θεμελίωση κατά τρόπο απόλυτο στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας (άρθρ. 102 παρ. 2 Σ.), παρά τη σαφήνεια που τη διακρίνει, δεν φαίνεται να λύει το ζήτημα της λειτουργίας ή μη των συλλογικών οργάνων της ΚΕΔΚΕ για το προαναφερθέν διάστημα. Και τούτο διότι, δεν λαμβάνει υπόψη αντίστοιχες διατάξεις που αφορούν τον τρόπο λειτουργίας συλλογικών οργάνων άλλων φορέων της αυτοδιοίκησης, οι οποίες εν τέλει υπακούουν στις βασικές αρχές της συνέχειας της λειτουργίας ενός οργάνου ή υπηρεσίας και της ασφάλειας των συναλλαγών³.

γ. Η διάταξη που ανοίγει τη δυνατότητα μιας ερμηνείας προς την ανωτέρω κατεύθυνση, είναι, κατά τη γνώμη μας, αυτή του άρθρου 15 παρ. 2, 3 και 4 Π.Δ. 197/1878, σχετικά με τη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού και απολογισμού της ΚΕΔΚΕ. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η

2. Βλ. στο ίδιο τεύχος, γνωμοδότηση του νομικού συμβούλου της ΚΕΔΚΕ.

3. Έτσι, τις αρχές αυτές λαμβάνει υπόψη του ασφαλώς ο νομοθέτης στις περιπτώσεις των ιδρυμάτων δήμων και κοινοτήτων και των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων ορίζοντας αντίστοιχα στο άρθρο 177 παρ. 1 Π.Δ. 323/1989 ότι η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των *ιδρυμάτων* λήγει «με την εγκατάσταση των νέων μελών», τα οποία εκλέγονται μέσα σε ένα μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών και στο άρθρο 191 παρ. 6 ότι η θητεία των αντιπροσώπων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων στο Διοικητικό Συμβούλιο των *Συνδέσμων* «λήγει πάντοτε με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου», του οποίου η εκλογή γίνεται μέσα σε ένα μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Εξάλλου και το άρθρο 280 Π.Δ. 323/1989 ορίζει ότι η θητεία των εκπροσώπων των δήμων και κοινοτήτων στα συλλογικά όργανα που προβλέπει ο νόμος (άρθρα 8 παρ. 1, 11 παρ. 1, 31 παρ. 5 εδ.α., 170 παρ. 2 και 173 παρ. 1 Π.Δ. 323/1989) «λήγει σε κάθε περίπτωση μόλις ορισθούν οι νέοι εκπρόσωποι».

Εκτελεστική Επιτροπή καταρτίζει τον μεν προϋπολογισμό ένα μήνα προ της ενάρξεως του οικονομικού έτους — το οποίο αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους — τον δε απολογισμό δύο μήνες μετά τη λήξη του. Τόσο δε ο προϋπολογισμός, όσο και ο απολογισμός εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ.

Από τα προηγούμενα προκύπτει, ότι ο νόμος προϋποθέτει, από τον χρόνο καταρτίσεως του απολογισμού — από τον Ιανουάριο μέχρι τέλος Φεβρουαρίου — και προϋπολογισμού — τον Δεκέμβριο, συνεχή λειτουργία των οργάνων διοίκησης της ΚΕΔΚΕ, συνεπώς και κατά το μεταβατικό διάστημα μέχρι την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Εκτελεστικής Επιτροπής.

Κατά συνέπεια, και κατ' αναλογία των διατάξεων που σημειώθηκαν στην υποσ. 2, είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι η θητεία του προηγούμενου Διοικητικού Συμβουλίου και της προηγούμενης Εκτελεστικής Επιτροπής παρατείνεται μέχρι την εγκατάσταση των νέων οργάνων. Το παραπάνω συμπέρασμα και οι συνέπειές του, ωστόσο, θα πρέπει να σχετικοποιηθούν κατά τούτο: μέχρι την εγκατάσταση των νέων οργάνων, τα προηγούμενα όργανα μπορούν να ασκούν εκείνες τις αρμοδιότητες που αναφέρονται κυρίως σε τρέχουσα διαχείριση (προβλ. αρθ. 8 παρ. 2 Π.Δ. 197/1978, για την αναπλήρωση των προέδρων των Τοπικών Ενώσεων). Ο περιορισμός του ουσιαστικού κύκλου δράσεώς της δικαιολογείται από την έλλειψη πολιτικής νομιμοποιήσεως των μελών των συλλογικών οργάνων της ΚΕΔΚΕ για το κρίσιμο διάστημα. Για το ειδικότερο ζήτημα δε του προϋπολογισμού - απολογισμού η ενδεχόμενη αντίφαση είναι δυνατόν να αρθεί από το γεγονός, ότι ναι μεν συντάσσονται από όργανα χωρίς πολιτική νομιμοποίηση, αλλά αυτή αποκαθίσταται, στο βαθμό που η απαιτούμενη από το νόμο έγκριση προέλθει από το νεοεκλεγέν Δ.Σ.

Η παραπάνω ερμηνευτική προσέγγιση ασφαλώς παραμένει ερμηνευτική εκδοχή, η οποία επιχειρεί να καλύψει το υπάρχον κενό δικαίου με αναλογική ερμηνεία — που ως τέτοια ελέγχεται ως προς την έκταση του επιτρεπτού της — γεγονός που αποδεικνύει την ανάγκη ρητής νομοθετικής ρύθμισης του ανωτέρω κενού.

2. Θέμα: Δυνατότητα σύστασης Συνδέσμου από ΤΕΔΚ.

(Εισηγήτρια: Θεοδ. Ξυθάλη-Κερκύρα)

Σχετικά με το ανωτέρω ερώτημα σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

α. Ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (Π.Δ. 323/1989) επιτρέπει τη σύ-

σταση Συνδέσμου μόνο μεταξύ Δήμων και Κοινοτήτων και για συγκεκριμένο σκοπό (άρθρο 190). Παραπέρα, δεν θα μπορούσε να υποστηριχθεί, ότι και οι ΤΕΔΚ μπορούν να συστήσουν σύνδεσμο κατ' αναλογία, λόγω και της διαφορετικής τους φύσης σε σχέση με τους Δήμους Κοινοότητες (οι ΤΕΔΚ είναι ΝΠΙΔ και επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς).

β. Δυνατότητα σύστασης τέτοιου Συνδέσμου δεν προκύπτει ούτε από το Π.Δ. 197/1978 το οποίο διέπει τις ΤΕΔΚ. Στο Διάταγμα αυτό προβλέπεται μόνο η συμμετοχή εκπροσώπων των ΤΕΔΚ στην ΚΕΔΚΕ, η οποία είναι, κατά συνέπεια, το μόνο συλλογικό σχήμα με το οποίο μπορούν να συλλειτουργήσουν οι ΤΕΔΚ.

γ. Άλλωστε, δεν μπορούν να χρησιμεύσουν ούτε οι διατάξεις του Α.Κ. για τα Σωματεία (άρθρα 78 επ.), διότι στα Σωματεία μπορούν μεν να μετέχουν και νομικά πρόσωπα, όμως τα πρόσωπα αυτά δεν μπορεί να είναι λιγότερα από είκοσι (20).

δ. Με βάση τα προηγούμενα και επειδή, επιπλέον, από καμμία διάταξη του Π.Δ. 323/1989 ή άλλο σχετικό νομοθέτημα δεν προβλέπεται κάποιο συλλογικό σχήμα, με βάση το οποίο θα μπορούσατε να λειτουργήσετε και το οποίο να ταιριάζει στους σκοπούς που θέλετε να επιδιώξετε, προτείνουμε σαν κατάλληλη νομική μορφή δράσης τη σύσταση αστικής εταιρίας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (άρθρο 741 επομ. Α.Κ.).

Πράγματι, η Αστική Εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα μπορεί να αποκτήσει νομική προσωπικότητα (ΝΠΙΔ), αφού δημοσιευτεί το Καταστατικό της. Στην εταιρία μπορούν να συμμετέχουν ως εταίροι νομικά πρόσωπα, όπως οι ΤΕΔΚ. Οι σκοποί της δεν είναι εμπορικοί ή κερδοσκοπικοί. Εισφορά των φορέων - εταίρων μπορεί να είναι και η παροχή υπηρεσιών. Μπορεί με την κατάλληλη άρθρωση του Καταστατικού της, καθώς και με εσωτερικούς κανονισμούς να ρυθμίζει κατά τρόπο πραγματικά δημοκρατικό και την εκπροσώπησή της προς τρίτους και την εσωτερική της λειτουργία.

3. Θέμα: Καθεστώς αποδοχών προσωπικού της ΚΕΔΚΕ.

(Εισηγήτρια: Αθ. Τριανταφυλλοπούλου)

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 29 του νόμου 1832/89 για την «τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την Τοπική Αυτοίχιση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις», με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 13 του Π.Δ. 197/1978, η εκτελεστική επιτροπή της ΚΕΔΚΕ συντάσσει κανονισμό προσωπικού με τον οποίο καθορίζονται οι αποδοχές του προσωπικού που απασχολείται στην ΚΕΔΚΕ «σε αντιστοιχία με το μισθολόγιο

των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων». Σχετικά με τη διάταξη αυτή του νόμου παρατηρούμε τα εξής:

α. Δεν είναι ευκρινές, αν ο όρος «αντιστοιχία» της ανωτέρω διάταξης αναφέρεται μόνο στον υπολογισμό των αποδοχών του προσωπικού ή αν αναφέρεται και στα προσόντα, τον τρόπο πρόσληψης και τους όρους εργασίας του προσωπικού τα οποία προηγούνται.

Κατά την άποψή μας, από τη διατύπωση της σχετικής διάταξης ο όρος «αντιστοιχία» αναφέρεται μόνο στον υπολογισμό των αποδοχών και όχι και στα λοιπά στοιχεία, της διάταξης (όροι, προσόντα κ.λπ.), αφού σύμφωνα με τη διάταξη, η «αντιστοιχία» αφορά αποκλειστικά το μισθολογικό των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων.

Θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο, η Διοίκηση να διευκρινίσει το νόημα της διάταξης αυτής ώστε να μη δημιουργηθούν προβλήματα κατά την εφαρμογή τους.

β. Από τη διατύπωση, εξάλλου, της διάταξης πρέπει να γίνει δεκτό, ότι ο όρος «αντιστοιχία» δεν σημαίνει ταύτιση με το μισθολόγιο των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων, αλλά αναφέρεται στον τρόπο υπολογισμού των αποδοχών. Κατά συνέπεια, ο καθορισμός αυτός θα γίνει με βάση το νομοθετικό διάταγμα 1198/1972, στον οποίο παραπέμπει το άρθρο 268 του Ν. 1188/1981 «περί κυρώσεως του Κώδικος "περί καταστάσεως προσωπικού οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως"».

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1198/1972, «οι όροι, οι συνθήκες και η αμοιβή της εργασίας, του επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου απασχολούμενου προσωπικού, παρά τω δημοσίω τοις οργανισμοίς τοπικής αυτοδιοικήσεως και τοις νομικοίς προσώποις δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) ρυθμίζονται δι' ειδικών συλλογικών συμβάσεων μόνον...».

Άλλωστε, κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του ίδιου νομοθετικού διατάγματος (1198/1972) «εν αδυναμία υπογραφής ειδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας ελλείψει επαγγελματικής οργανώσεως των μισθωτών, οι όροι, οι συνθήκες και η αμοιβή της εργασίας των οικείων κατηγοριών προσωπικού επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ δύναται να καθορίζονται διά κοινών αποφάσεων των Υπουργών Βοηθού Πρωθυπουργού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δημοσιευμένων διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως».

Κατά συνέπεια, θεωρούμε, ότι για τον υπολογισμό του μισθολογίου του προσωπικού της ΚΕΔΚΕ, για τον οποίο ο νέος νόμος παραπέμπει, κατά τα προηγούμενα στον Ν.Δ. 1198/1972, πρέπει να υπογραφεί ειδική συλλογική σύμβαση εργασίας μεταξύ της ΚΕΔΚΕ ως εργοδότη και του απασχολούμενου σε αυτή προσωπικού. Τούτο δε, δεδομένου ότι η ΚΕΔΚΕ κατά

ρητή διάταξη του Π.Δ. 197/1978 είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, έχει ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα και σκοπούς. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να ταυτιστεί με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι ειδικές συλλογικές συμβάσεις που αφορούν τους τελευταίους και το προσωπικό τους δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή στο προσωπικό της ΚΕΔΚΕ.

Σε περίπτωση αδυναμίας υπογραφής αυτής της ειδικής συλλογικής σύμβασης, κατά τα προηγούμενα (άρθρο 56 παρ. 1 του Ν.Δ. 1198/1972) η αμοιβή εργασίας του προσωπικού της ΚΕΔΚΕ θα ρυθμιστεί με υπουργική απόφαση των αρμοδίων κατά τη διάταξη αυτή Υπουργών.

Αν για οποιοδήποτε λόγο θεωρηθεί από τη Διοίκηση, ότι ο όρος «αντιστοιχία» δεν σημαίνει απλά αναλογική εφαρμογή, αλλά ταύτιση, προς το μισθολόγιο των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων — άποψη προς την οποία δεν συντασσόμαστε, τότε, δεδομένου ότι το προσωπικό που θα προσληφθεί από την ΚΕΔΚΕ απαιτεί ειδικά προσόντα και θα εκτελέσουν ειδικό έργο, μπορεί να εφαρμοσθεί η παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν.Δ. 1198/1972, σύμφωνα με την οποία «εις όλως εξαιρετικές περιπτώσεις δι' αποφάσεων του αρμοδίου κατά περίπτωση Υπουργού δύναται να καθορίζεται κατ' ειδικότητας το ύψος της αμοιβής μισθωτών εκ των δυναμένων να απασχοληθούν επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου παρά τω Δημοσίω, τοις ΟΤΑ και τοις ΝΠΔΔ εις επίπεδα ανώτερα των κατά την διαδικασίαν του παρόντος εκάστοτε ισχυόντων».

Εννοείται ότι και στις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις (α. των άρθρων 1 παρ. 1 ή/και 5 παρ. 1 του Ν.Δ. 1198/1972 και β. του άρθρου 5 παρ. 3 του ίδιου Νόμου) πρέπει να αναφερθούν τόσο οι θέσεις εργασίας, όσο και τα προσόντα διορισμού του προσωπικού που θα προσληφθεί.

Για τα ανωτέρω επιφυλασσόμαστε για το προσωπικό της ΚΕΔΚΕ που ήδη υπηρετεί.

4. Θέμα: «Εφαρμοστέο δίκαιο για την εκπόνηση μελετών, την εκτέλεση έργων ή την προμήθεια υλικών από τις ΤΕΔΚ»
(Εισηγητής: Παν. Γκοιμίσης, Πολ. Μηχανικός)

1. Νομικό πλαίσιο των ΤΕΔΚ

Οι ΤΕΔΚ υπάγονται στις διατάξεις του Π.Δ. 197/1978 «περί κωδικοποίησεως εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί τοπικών ενώσεων και κεντρικής ενώσεως των δήμων και κοινοτήτων της Ελλάδος» (ΦΕΚ 43 Α' /29.3.1978), όπου καθορίζονται η σύσταση, το όνομα, η έδρα, οι σκοποί, οι πόροι και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

1.1. Η σύσταση, το όνομα και η έδρα των ΤΕΔΚ καθορίζονται στο άρθρο 1 Π.Δ. 197/1978, όπου αναφέρεται, ότι:

«1. Διά την μονιμωτέραν και οργανωμένην συνεργασίαν των δήμων και κοινοτήτων προς πραγματοποίησιν των κοινών αυτών σκοπών συνιστώνται:

α) Τοπικά κατά περιφέρειαν νομού ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, εις ας συμμετέχουν υποχρεωτικώς, ως μέλη άπαντες οι δήμοι, αι κοινότητες και οι σύνδεσμοι κοινοτήτων εκάστου νομού διά των νομίμων εκπροσώπων των».

«2. Εκάστη κατά νομόν συνιστωμένη τοπική ένωσις φέρει την επωνυμίαν "Τοπική Ένωσις Δήμων και Κοινοτήτων" συμπληρουμένη διά του ονόματος του οικείου νομού...».

«3. Αι ανωτέρω κατά νομόν τοπικά ενώσεις... είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου αναγνωριζόμενα ως τοιαύτα διά του παρόντος νόμου και υπαγόμενα υπό την εποπτείαν του Υπουργού των Εσωτερικών».

1.2. Οι σκοποί των ΤΕΔΚ καθορίζονται στο άρθρο 2 Π.Δ. 197/1978, όπου αναφέρεται ότι:

«Αι κατά νομόν τοπικά ενώσεις... σκοπούν την προαγωγήν της δημοτικής και κοινοτικής διοικήσεως, την έρευναν και μελέτην δημοτικών και κοινοτικών ζητημάτων, την υποβοήθησιν της μεταξύ των οργανισμών τούτων συνεργασίας και την συγκέντρωσιν και παροχήν στοιχείων και πληροφοριών επί γενικών ή ειδικών αυτών ζητημάτων...».

1.3. Τέλος, οι πόροι των ΤΕΔΚ καθορίζονται στο άρθρο 3 Π.Δ. 197/1978, όπου αναφέρεται ότι:

«Οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων και η κεντρική ένωση δήμων και κοινοτήτων Ελλάδος έχουν τους εξής πόρους:

α) Τις εισφορές των μελών τους, δήμων και κοινοτήτων, που πραγματοποιούν ετήσια τακτικά έσοδα πάνω από πεντακόσιες χιλιάδες δραχμές. Οι εισφορές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών σε ποσοστό $\frac{1}{2}\%$ μέχρι 1% επί των τακτικών εσόδων του προτελευταίου έτους που αφορά ο προϋπολογισμός. Η εισφορά εγγράφεται ως υποχρεωτική στους προϋπολογισμούς των υπόχρεων οργανισμών...».

«β) Τα έσοδα από συνδρομές του δελτίου που εκδίδει η κεντρική ένωση ή τα έσοδα άλλων ομοίων εκδόσεων.

γ) Τα έσοδα από ενισχύσεις, επιχορηγήσεις, δωρεές, εισφορές και κρατήσεις.

δ) Τα έσοδα από επιχειρήσεις και διαφημίσεις».

2. Χαρακτήρας των ΤΕΔΚ

2.1. Όπως προκύπτει από το άρθρο 2 Π.Δ. 197/1978 οι ΤΕΔΚ ούτε αποσκοπούν στη διοίκηση τοπικών υποθέσεων ούτε έχουν αρμοδιότητα σε τέτοιες υποθέσεις, αλλά έχουν σκοπό την προαγωγή της δημοτικής και κοινοτικής διοίκησης. Συνεπώς οι ΤΕΔΚ δεν είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την έννοια του άρθρου 102 παρ. 1 του Συντάγματος (ΦΕΚ 111 Α' /9.6.1975), αλλά νομοθετημένα όργανά της.

2.2. Όπως ορίζεται στο άρθρο 51 παρ. 1 του Ν. 1892/1990:

«1. Ο κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του Ν. 1256/1982 δημόσιος τομέας περιλαμβάνει μόνο:

α. Τις κάθε είδους δημόσιες υπηρεσίες, που υπάγονται στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου και εκπροσωπούνται από αυτό.

β. Τα κάθε είδους ΝΠΔΔ, εξαιρουμένων των Χρηματιστηρίων Αξιών, είτε αυτά αποτελούν οργανισμούς κατά τόπο είτε καθ' ύλην αυτοδιοίκησης.

γ. Τις κάθε είδους κρατικές ή δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις και οργανισμούς.

δ. Τις τράπεζες που ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου, είτε στο σύνολό τους είτε κατά πλειοψηφία και

ε. Τις κάθε είδους θυγατρικές εταιρίες των νομικών προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' αυτού του άρθρου, εκτός από τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ».

Οι ΤΕΔΚ είναι, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 Π.Δ. 197/1978 (άρθρο 1 Ν.Δ. 2189/1952), «νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου» και δεν υπάγονται, όπως προκύπτει από τον προαναφερόμενο νόμο στους φορείς του δημόσιου τομέα.

3. Εφαρμοστέο Δίκαιο

3.1. Μελέτες

3.1.1. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 Ν. 716/1977 «περί μητρώου μελετητών και αναθέσεως και εκπονήσεως μελετών (ΦΕΚ 295 Α' /5.10.1977) ο νόμος αυτός «καθορίζει τους όρους και τη διαδικασία της εις ιδιώτας μελετητάς και ιδιωτικά γραφεία μελετήσεως και της υπό τούτων εκπονήσεως μελετών διά λογαριασμόν του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, Δημοσίων Επιχειρήσεων και λοιπών Οργανισμών Δημοσίου ενδιαφέροντος όταν αι μελέται αυτά δεν εκπονούνται απ' ευθείας υπό του προσωπικού αυτών».

Αλλά οι ΤΕΔΚ είναι «νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου» και νομο-

θετημένα όργανα της Τ.Α., χωρίς να ασκούν διοίκηση σε τοπικές ή γενικότερες υποθέσεις ή να περιλαμβάνονται στο «Δημόσιο Τομέα». Συνεπώς, η ανάθεση της εκπόνησης των μελετών τους δεν υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 716/1977, (ούτε και του ΔΚΚ — Π.Δ. 323/1989 ή το Π.Δ. 28/1980 που αφορά τους ΟΤΑ), αλλά του ιδιωτικού δικαίου.

- 3.1.2. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 1 Β.Δ. 30.6.1954 «περί εποπτείας και ελέγχου των υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου εκτελουμένων κτιριακών έργων» (ΦΕΚ .../6.7.1954) «Αι σχετικά προς την εκτέλεσιν κτιριακών έργων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου... μελέται, αφορώσαι κατασκευάς, ανακατασκευάς, διαρρυθμίσεις, επεκτάσεις, προσθήκας, βελτιώσεις και εγκαταστάσεις, εγκρίνονται υπό του Υπουργού Δημοσίων Έργων, δυναμένου να επιφέρη οιοσδήποτε τροποποιήσεις αυτών...» Αλλά οι ΤΕΔΚ είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και συνεπώς η έγκριση των μελετών κτιριακών έργων δεν υπάγεται στις διατάξεις του Β.Δ. 30.6.1954, αλλά του ιδιωτικού δικαίου.

3.2. Έργα.

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 Ν. 1418/1984 «Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ 23 Α' /29.2.1984).

«1. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε όλα τα έργα που προγραμματίζονται και εκτελούνται από τους φορείς του δημόσιου τομέα που προσδιορίζονται στο άρθρο 51 του ν. 1892/1990.

2. Με Π.Δ/γμα η εφαρμογή του νόμου αυτού μπορεί να επεκταθεί εν όλω η εν μέρει και στα έργα γεωργικών συνεταιρισμών ή συνεταιριστικών επιχειρήσεων καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχει ο δημόσιος τομέας ή νοσηλευτικών και γενικά κοινωφελών ιδρυμάτων που δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα. Με όμοιο π.δ/γμα στις περιπτώσεις ιδιωτικών έργων που επιχορηγούνται από το δημόσιο τομέα μπορεί να καθορισθεί η μερική εφαρμογή διατάξεων του νόμου αυτού και των π.δ/των που εκδίδονται με εξουσιοδότηση αυτού, κυρίως, για τη χρησιμοποίηση επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στο μητρώο του άρθρου 16, την παραλαβή, τον ποιοτικό έλεγχο και τις χρησιμοποιούμενες προδιαγραφές». Ήδη έχει εκδοθεί το Π.Δ. 171/1987 το οποίο στο άρθρο 1 αυτού ορίζει, ότι:

«1. Οι διατάξεις του διατάγματος αυτού έχουν εφαρμογή σε όλα τα έργα που εκτελούνται από τους Δήμους, τις Κοινότητες, τους Συνδέσμους τους, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, τα λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις Δημοτικές

και Κοινοτικές Επιχειρήσεις των Νόμων 1069/1980, (ΦΕΚ Α' 191/1980), 890/1979 (ΦΕΚ Α' 80/1979) και 2234/1952 (ΦΕΚ Α' 280/1952).

2. Για την αγορά των υλικών και μηχανημάτων και γενικά τις προμήθειες, τη μίσθωση μηχανικού εξοπλισμού, την εκτέλεση μεταφορών, την επισκευή και συντήρηση μηχανημάτων μη ενσωματωμένων στο έργο και τη συλλογή και αποκομιδή απορριμμάτων εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις που διέπουν κάθε φορά τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου».

Κατά συνέπεια, δεν εφαρμόζεται για τις ΤΕΔΚ η νομοθεσία που αφορά τα δημόσια έργα.

3.3. Προμήθειες.

Οι προμήθειες των ΤΕΔΚ σε υλικά, μηχανήματα και εμπορεύματα που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα κρατικών προμηθειών, αλλά γίνονται από τα όργανα και τις Υπηρεσίες της στα πλαίσια του ιδιωτικού δικαίου.

Δεν έχουν δηλαδή εφαρμογή για τις ΤΕΔΚ ο Ν. 1797/1988 και τα εκτελεστικά του διατάγματα, καθώς και οι σχετικές κοινοτικές οδηγίες για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών (77/62/21.12.76, 80/767/18.8.80 και 88/295/22.3.88).

4. Συμπέρασμα

Τόσο στην εκπόνηση και την έγκριση των μελετών, όσο και στην εκτέλεση των έργων και τη διενέργεια των προμηθειών από τις ΤΕΔΚ έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου.

5. «Πρόσληψη Προσωπικού ΤΕΔΚ»

(Εισηγήτρια: Θεοδώρα Ευθάλη-Κερκύρα)

1. Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 1832/1989 (το οποίο τροποποίησε το άρθρο 13 του Π.Δ. 197/1978) τα κάθε είδους ζητήματα που αφορούν την πρόσληψη προσωπικού στις ΤΕΔΚ και ΚΕΔΚΕ (προσόντα, τρόπος πρόσληψης, όροι εργασίας, αποδοχές, κατηγορίες προσωπικού κ.λπ.) ρυθμίζονται από τον οικείο κανονισμό. Κατά συνέπεια, η πρόσληψη πολιτικού μηχανικού από ΤΕΔΚ με σύμβαση εργασίας είναι δυνατή, εφόσον υπάρχει εγκεκριμένος από τον Νομάρχη κανονισμός και πρόβλεψη αντίστοιχης θέσης. Θα πρέπει πάντως να εξετασθεί αν η πρόβλεψη της συγκεκριμένης ειδικότητας στον κανονισμό συμβαδίζει με τις ανάγκες της ΤΕΔΚ σε συνδυασμό με τους σκοπούς της.

Σε ό,τι αφορά τις αποδοχές του προσωπικού των ΤΕΔΚ, αυτές τελούν σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο, σε αντιστοιχία με τις αποδοχές των δημοτικών υπαλλήλων. Επομένως, οι αποδοχές θα καθορισθούν είτε με βάση το Ν.Δ. 1198/1972 (ειδικές συλλογικές συμβάσεις ή υπουργική απόφαση σε περίπτωση αδυναμίας υπογραφής συλλογικών συμβάσεων — άρθρα 1 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του προηγούμενου νομοθετικού διατάγματος) είτε με βάση τα προβλεπόμενα στον Ν. 1188/1981 (Κώδικας Προσωπικού Τ.Α.) για το προσωπικό που υπηρετεί με σχέση ιδιωτικού δικαίου.

2. Υπάρχει ακόμη η δυνατότητα, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΤΕΔΚ που εγκρίνεται από το Νομάρχη, να ανατίθεται με σύμβαση έργου σε ειδικούς επιστήμονες η μελέτη θεμάτων που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η αμοιβή του ειδικού αυτού επιστημονικού προσωπικού καθορίζεται με βάση ιδιαίτερη συμφωνία σε βάρος του προϋπολογισμού της Ένωσης (άρθρα 13 παρ. 9 Π.Δ. 197/1978 και 38 Ν. 1080/1980).

2. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 1735/1987 «ο διορισμός και η πρόσληψη τακτικού προσωπικού στο δημόσιο τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982... γίνεται με τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται από τις διατάξεις του Νόμου αυτού». Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου αυτού, ο Ν. 1735/1987 εφαρμόζεται μόνο για την πρόσληψη προσωπικού στο δημόσιο τομέα. Οι ΤΕΔΚ όμως, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του Π.Δ. 197/1978, είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, δεν υπάγονται στους φορείς του δημόσιου τομέα (όπως προκύπτει από το άρθρο 51 Ν. 1892/1990, ο οποίος τροποποίησε το Ν. 1256/1982) και η λειτουργία, οργάνωση και στελέχωση με προσωπικό των υπηρεσιών τους διέπονται από το ειδικό γι' αυτές νομικό καθεστώς του Π.Δ. 197/1978 που αναφέρθηκε προηγούμενα.

Με βάση τα προηγούμενα, δεν δεσμεύονται οι ΤΕΔΚ για πρόσληψη προσωπικού με βάση το Ν. 1735/1987.

Σημείωση

Το άρθρο 9 του Π.Δ. 197/1978 καταργήθηκε με το άρθρο 29 του Ν. 1832/1989, από την έναρξη ισχύος του οποίου τα ζητήματα που αφορούν τα της προσλήψεως κάθε είδους προσωπικού των ΤΕΔΚ και ΚΕΔΚΕ ρυθμίζονται με τους οικείους κανονισμούς. Δεν υπάρχουν δηλαδή πλέον οι διακρίσεις και οι περιορισμοί των κατηγοριών προσωπικού που προέβλεπε το άρθρο 9. Παρέμεινε όμως σε ισχύ το άρθρο 13, το οποίο τροποποιήθηκε.

IV. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Ενημερωτικό σημείωμα και προτάσεις για την καταστατική στήριξη των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που ορίζονται από ΚΕΔΚΕ και ΤΕΔΚ στα διάφορα συλλογικά όργανα της Κεντρικής και Αποκεντρωμένης Διοίκησης (σε Διοικητικά Συμβούλια Νομ. Προσ. Δημοσίου Δικαίου, Εταιρίες Κοινής Ωφέλειας, Νοσοκομεία, Επιτροπές κ.λπ.).

Του κ. Πάνου Κ. Ζυγούρη Νομικού Συμβούλου ΚΕΔΚΕ.

Μέχρι και το έτος 1982 η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με αιρετούς της εκπροσώπους και η συμμετοχή της σε όργανα της κεντρικής και αποκεντρωμένης Δημόσιας Διοίκησης ήταν σχεδόν ανύπαρκτη.

Η συμμετοχή ορισμένων εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πήγαζε κύρια από τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και ενδεικτικά περιωρίζετο στις εξής επιτροπές:

α) Στην επιτροπή μετονομασίας Δήμων και Κοινοτήτων Συνοικισμών και θέσεων του άρθρου 11 του Ν. 1065/1980. Στην επιτροπή αυτή συμμετείχαν τρεις (3) εκπρόσωποι της ΚΕΔΚΕ.

β) Στην επιτροπή απολύσεως Δημάρχων, Κοινοταρχών, Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβούλων του άρθρου 124 του Ν. 1065/1980.

Η συμμετοχή εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης περιωρίζετο κύρια στα διάφορα Δημοτικά και Κοινοτικά Πρόσωπα ή Ιδρύματα.

Από το έτος 1983 μέχρι σήμερα έχουμε μια έντονη παρουσία και παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε διάφορα συλλογικά όργανα, παρέμβαση θεσμοθετημένη με διάφορες διατάξεις νόμων και ουσιαστική από άποψη αρμοδιοτήτων, αφού η συμμετοχή των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα όργανα αυτά είναι αποφασιστική με την έννοια ότι έχουν δικαίωμα ψήφου και προτάσεων που τίθενται σε ψηφοφορία και είναι δυνατόν να ψηφισθούν, εφόσον συγκεντρώνουν την πλειοψηφία των μελών που συμμετέχουν με δικαίωμα ψήφου στα όργανα αυτά.

Ενδεικτικά κατά κύκλο Υπουργείων θα αναφέρω μια σειρά από διατά-

ξεις νόμων που θεσμοθετούν την ουσιαστική συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα όργανα αυτά.

Α. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΟΙΚΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

1) Με τη διάταξη του άρθρου 2 του Ν. 1646/86 η ΚΕΔΚΕ ορίζει εκπρόσωπο στο Διοικητικό Συμβούλιο του *Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ)*, σκοπός του οποίου είναι η σύνταξη, τήρηση και ενημέρωση του ενιαίου αποδεικτικού κτηματολογίου της Ελλάδας.

2) Με βάση τις συνδυασμένες διατάξεις του Ν. 1476/84 άρθρ. 19, του Ν. 1256/82 άρθρ. 1 και του Ν. 1599/86 και κατόπιν κοινών Υπουργικών Αποφάσεων συγκροτήθηκαν το Κεντρικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων και τα Περιφερειακά Συμβούλια Δημοσίων Έργων που λειτουργούν στις έδρες των τέως περιφερειακών Υπηρεσιών Δημοσίων Έργων και στις πόλεις Αθήνα, Λάρισα, Θεσ/νίκη, Κοζάνη, Καβάλα, Κομοτηνή, Ιωάννινα, Πάτρα, Τρίπολη, Ηράκλειο και Σέρρες. Στα Συμβούλια αυτά συμμετέχουν εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3) Με την υπ' αριθμ. 31252/1530/1987 κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας, Εσωτερικών και ΠΕΧΩΔΕ προβλέπεται η σύσταση, σύνθεση και λειτουργία των *Επιτροπών Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ)* στις Δ/νσεις οικισμών καθώς και συγκρότηση δευτεροβάθμιων ΕΠΑΕ. Στις Επιτροπές αυτές συμμετέχουν εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4) Με τη διάταξη του άρθρ. 6 παρ. 4 του Ν. 1416/84 σε συνδυασμό με το άρθρ. 31 του Π.Δ. 609/85 θεσπίζονται οι *Επιτροπές παρακολούθησης των Δημοσίων Έργων* Νομαρχιακού επιπέδου και επιτροπές σημαντικών Δημοσίων Έργων. Στις Επιτροπές αυτές συμμετέχουν εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

5) Με τη διάταξη του άρθρ. 22 του ΠΔ 609/85 θεσπίζονται οι *Επιτροπές Εισήγησης για Ανάθεση Δημοσίων Έργων*, στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι της ΤΕΔΚ για έργα Νομαρχιακού επιπέδου και εκπρόσωποι της ΚΕΔΚΕ για έργα διανομαρχιακού επιπέδου ή άλλα έργα.

6) Με τη διάταξη του άρθρ. 3 του Ν. 1349/83 προβλέπεται η λειτουργία του Δ.Σ. του *Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ)*, σκοπός του οποίου είναι η επεξεργασία και ο σχεδιασμός της αντισεισμικής πολιτικής της Χώρας.

7) Με Υπουργική Απόφαση προβλέπεται η *σύσταση συντονιστικού οργάνου σε θέματα Επιτροπών Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου*

(ΕΠΑΕ) στο οποίο όργανο συμμετέχουν και εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

8) Με το άρθρ. 16 του Ν. 1418/84 προβλέπεται η σύσταση επιτροπής, η οποία ασχολείται με την εγγραφή, κατάταξη και αναθεώρηση των Εργοληπτικών Επιχειρήσεων στο *Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕ-ΕΠ)*. Στην επιτροπή αυτή της οποίας η σύσταση προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρ. 1 του Π.Δ. 472/85 συμμετέχει και εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζεται από την ΚΕΔΚΕ.

9) Με τη διάταξη του άρθρ. 8 του Ν. 1332/83 προβλέπεται η εκπροσώπηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με εκπρόσωπο που ορίζεται από την ΚΕΔΚΕ στην Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης της *Ελληνικής Κρατικής Εταιρείας Τεχνικών Έργων*, της οποίας σκοπός είναι η συμβολή στην οικονομοτεχνική ανάπτυξη της Χώρας με την αξιοποίηση του Ελληνικού τεχνικού δυναμικού στα πλαίσια παραγωγικής συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Β. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

1) Με τη διάταξη του άρθρ. 9 του Ν. 1397/83 τα *Δημόσια Νοσοκομεία διοικούνται από πενταμελή ή επταμελή Συμβούλια*. Στα μεν πενταμελή Συμβούλια συμμετέχει εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζεται από την ΤΕΔΚ, στα δε επταμελή συμμετέχουν δύο εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζονται για μεν τα περιφερειακά και ειδικά νοσοκομεία από την ΚΕΔΚΕ, για δε τα Νομαρχιακά από την ΤΕΔΚ του νομού.

2) Με τη διάταξη του άρθρ. 7 του Ν. 1579/85 συνιστάται ΝΠΔΔ με την επωνυμία «*Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας*» (ΕΚΑΒ), του οποίου σκοπός είναι ο συντονισμός της παροχής σε έκτακτες περιπτώσεις άμεσης βοήθειας και επείγουσας ιατρικής φροντίδας. Στη Διοίκηση του ΕΚΑΒ συμμετέχουν δύο εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζονται από την ΚΕΔΚΕ.

3) Με τη διάταξη του άρθρ. 5 του Ν. 1316/83 περί «*Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων*» (ΕΟΦ) προβλέπεται στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού αυτού και εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζεται από την ΚΕΔΚΕ.

4) Με το Ν. 1278/82 συνιστάται το *Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας (ΚΕΣΥ)*, το οποίο αποτελεί συμβουλευτικό όργανο σε θέματα δομής και λειτουργίας του Συστήματος Υγείας. Με το άρθρ. 2 του αυτού νόμου η Τοπική Αυτοδιοίκηση εκπροσωπείται με μέλος της στο Δ.Σ. του Οργανισμού αυτού, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ. Οι αρμοδιό-

τητες του ΚΕΣΥ όπως διαλαμβάνονται στο άρθρο 3 του παραπάνω νόμου είναι ουσιαστικές.

Γ. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.ΛΠ.

1) Με τη διάταξη του άρθρ. 162 του Π.Δ.76/85 ο Πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ συμμετέχει στο Συμβούλιο το οποίο εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη του στις περιπτώσεις δημόσιου συμφέροντος για την απόλυση Δημάρχων, Προέδρων Κοινοτήτων, Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβούλων.

2) Με τη διάταξη του άρθρ. 11 παρ. 1 περ. θ' του Π.Δ. 76/85 η Τοπική Αυτοδιοίκηση συμμετέχει με τέσσερεις εκπροσώπους της στο Συμβούλιο Τοπωνυμιών που είναι αρμόδιο να εκφέρει τη σύμφωνη γνώμη του σε θέματα μετονομασίας Δήμων, Κοινοτήτων, Συνοικισμών και Θέσεων.

3) Με τις διατάξεις του άρθρ. 12 παρ. 5 και άρθρ. 13 παρ. 3 του Ν. 1667/86 η Τοπική Αυτοδιοίκηση εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Συνεταιρισμών και στο Συμβούλιο Συνεταιρισμών, το οποίο εδρεύει στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και το οποίο εκφράζει τη γνώμη του προς τον Υπουργό σε θέματα συνεταιριστικής πολιτικής. Στο Συμβούλιο αυτό συμμετέχει εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζεται από την ΚΕΔΚΕ (άρθρ. 13 παρ. 3). Στο Διοικητικό Συμβούλιο της Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμών Ελλάδας παίρνει μέρος στις συνεδριάσεις χωρίς δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωπος της ΚΕΔΚΕ (άρθρ. 12 παρ. 5).

4) Με τη διάταξη του άρθρ. 4 του Ν. 1235/82 περί Νομαρχιακού Συμβουλίου θεσπίζεται η συμμετοχή δύο εκπροσώπων της ΤΕΔΚ του Νομού που συμμετέχουν στο Νομαρχιακό Συμβούλιο, του οποίου οι αρμοδιότητες είναι αποφασιστικές, όπως αυτές καθορίζονται με το άρθρ. 6 του αυτού νόμου.

5) Με την υπ' αριθμ. 390.2/143/055/354/13-10-82 κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Προεδρίας και Εθνικής Παιδείας συγκροτούνται οι Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ), στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι Επιτροπές αυτές λειτουργούν στα πλαίσια του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Ν. 1235/82.

6) Με κοινές Υπουργικές Αποφάσεις και μετά σύμφωνη γνώμη των Υπουργών Προεδρίας, Εσωτερικών και του Γενικού Γραμματέα του ΕΟΤ συστάθηκαν στις Νομαρχίες στα πλαίσια του Ν. 1235/82 οι Νομαρχιακές Επιτροπές Τουρισμού (ΝΕΤ), στις οποίες συμμετέχουν ανά ένας εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ορίζεται από την ΤΕΔΚ του νομού πλην της Αττικής που ορίζεται από την ΚΕΔΚΕ. Το έργο των Επιτροπών αυτών είναι σοβαρό, αφού αναφέρεται κύρια στην εξειδίκευση του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης και στην υποβολή προτάσεων προς το Νομαρχιακό

Συμβούλιο με σκοπό τη βελτίωση και την αξιοποίηση των τουριστικών πόρων και της εν γένει τουριστικής υποδομής.

7) Με τη διάταξη του άρθρ. 60 του Π.Δ. 49/88 συγκροτείται ομάδα εργασίας για το συντονισμό των αρμοδίων φορέων που έχουν σχέση με τα προβλήματα και την πολιτική των ΔΕΥΑ.

8) Με Υπουργική Απόφαση συγκροτείται στο Υπουργείο Εσωτερικών Επιτροπή με αρμοδιότητα να εκφέρει γνώμη για τα θέματα προβαδίσματος στις τελετές.

9) Με βάση διάταξη νόμου η Τοπική Αυτοδιοίκηση συμμετέχει με εκπροσώπους της που ορίζονται από την ΚΕΔΕ: α) Στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, β) στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων και γ) στα Τοπικά Συμβούλια Μνημείων.

10) Με τη διάταξη του άρθρ. 9 του Ν. 1822/88 η Τοπική Αυτοδιοίκηση συμμετέχει με τρεις εκπροσώπους της στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας «Ελληνικές Αλυκές».

11) Η Τοπική Αυτοδιοίκηση συμμετέχει επίσης με εκπροσώπους της στη Γενική Συνέλευση των μελών της Α.Ε. Ελληνικού Κινηματογράφου ΑΒΕΕ, στο Διοικητικό Συμβούλιο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδας, στην επιτροπή του Ν.Δ. 102/73 για τη σύνταξη του Κανονισμού του Προσωπικού ΚΤΕΛ, στην Κεντρική Επιτροπή απονομής Γεωργικών βραβείων του Υπουργείου Γεωργίας, στο Δ.Σ. του ΟΔΔΥ, στην Επιτροπή για την κατάρτιση βραχυπρόθεσμου - μακρυπρόθεσμου αναπτυξιακού προγράμματος του λιμενικού δυναμικού της Χώρας, στη Γνωμοδοτική Επιτροπή Τιμών του Υπουργείου Εμπορίου, στην Κεντρική Επιτροπή εξετάσεων του άρθρ. 16 του Ν. 1288/83 του Υπουργείου Προεδρίας, στη Γενική Συνέλευση μετόχων της ΕΕΤΑΑ, στο Διοικητικό Συμβούλιο της Κρατικής Φαρμακαποθήκης ΑΕ, στην ομάδα εργασίας του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών για την κατάρτιση του νέου πενταετούς προγράμματος οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης 1988-1992 και, τέλος, στην επιτροπή ενστάσεων του άρθρ. 2 του Ν. 1337/83 που συγκροτείται σε κάθε Πολεοδομική Υπηρεσία και εξετάζει τις ενστάσεις για τα αυθαίρετα.

Δ. ΑΣΚΕ, ΔΕΗ, ΟΣΕ, ΟΤΕ, ΕΛΤΑ

1) Με τη διάταξη του άρθρ. 3 παρ.1γ του Π.Δ. 57/85 η Τοπική Αυτοδιοίκηση συμμετέχει με εκπρόσωπο που ορίζει η ΚΕΔΚΕ στην Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου της ΔΕΗ.

2) Με τη διάταξη του άρθρ. 3 του Π.Δ. 59/85 συμμετέχει με εκπρόσωπο στην ΑΣΚΕ του ΟΣΕ.

3) Με τη διάταξη του άρθρ. 3 του Π.Δ. 58/85 στην ΑΣΚΕ του ΟΤΕ.

4) Με τη διάταξη του άρθρ. 7 του Π.Δ. 295/86 συμμετέχει στην ΑΣΚΕ των ΕΛΤΑ.

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Όπως προκύπτει από τη λεπτομερή αναφορά και παράθεση των οργάνων, στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των ΟΤΑ, δημιουργείται πλέον μια θεσμική συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε τομείς και δραστηριότητες που μέχρι πρόσφατα η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν είχε κανένα λόγο.

Για να ανταποκριθεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο έργο των εκπροσώπων της και για να αποτελέσει η συμμετοχή της ουσιαστικό βήμα παρέμβασης της στα όργανα λήψης αποφάσεως που συμμετέχουν οι εκπρόσωποί της χρειάζεται μια νέα πολιτική στήριξης των εκπροσώπων της.

α) Απαιτείται άμεση οργάνωση ειδικού τμήματος στην ΚΕΔΚΕ, το οποίο θα αναλάβει το συντονισμό της δραστηριότητας των εκπροσώπων της ΚΕΔΚΕ. Το αυτό πρέπει να ισχύσει για τις ΤΕΔΚ για τις περιπτώσεις που εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ορίζονται από τις ΤΕΔΚ.

β) Οι εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα να υποβάλλουν αναφορά στα αρμόδια γραφεία ΚΕΔΚΕ-ΤΕΔΚ με τη δραστηριότητά τους στα όργανα αυτά, τις προτάσεις τους, τις εισηγήσεις τους κ.λπ., κάτι το οποίο μέχρι σήμερα δεν συμβαίνει.

γ) Οργάνωση σεμιναρίων επιμορφωτικών των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συμμετέχουν σε διάφορα όργανα με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων, οι οποίοι θα ανταλλάσσουν σκέψεις και θα προτείνουν λύσεις που εξυπηρετούν τους στόχους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

δ) Πρόσληψη ειδικών επιστημόνων ή ανάθεση συγκεκριμένων μελετών που θα έχουν σχέση με τη στήριξη των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ε) Τέλος, θεωρώ βασικό να θεσμοθετηθεί η στήριξη των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ειδικό νομοσχέδιο, το οποίο θα επιλύει καταστατικά ζητήματα της ουσιαστικής στήριξης των εκπροσώπων της, έτσι, ώστε η συμμετοχή της να μην είναι προσωπική ή ευκαιριακή, αλλά οργανωμένη με μέθοδο και αποτελεσματικότητα.

